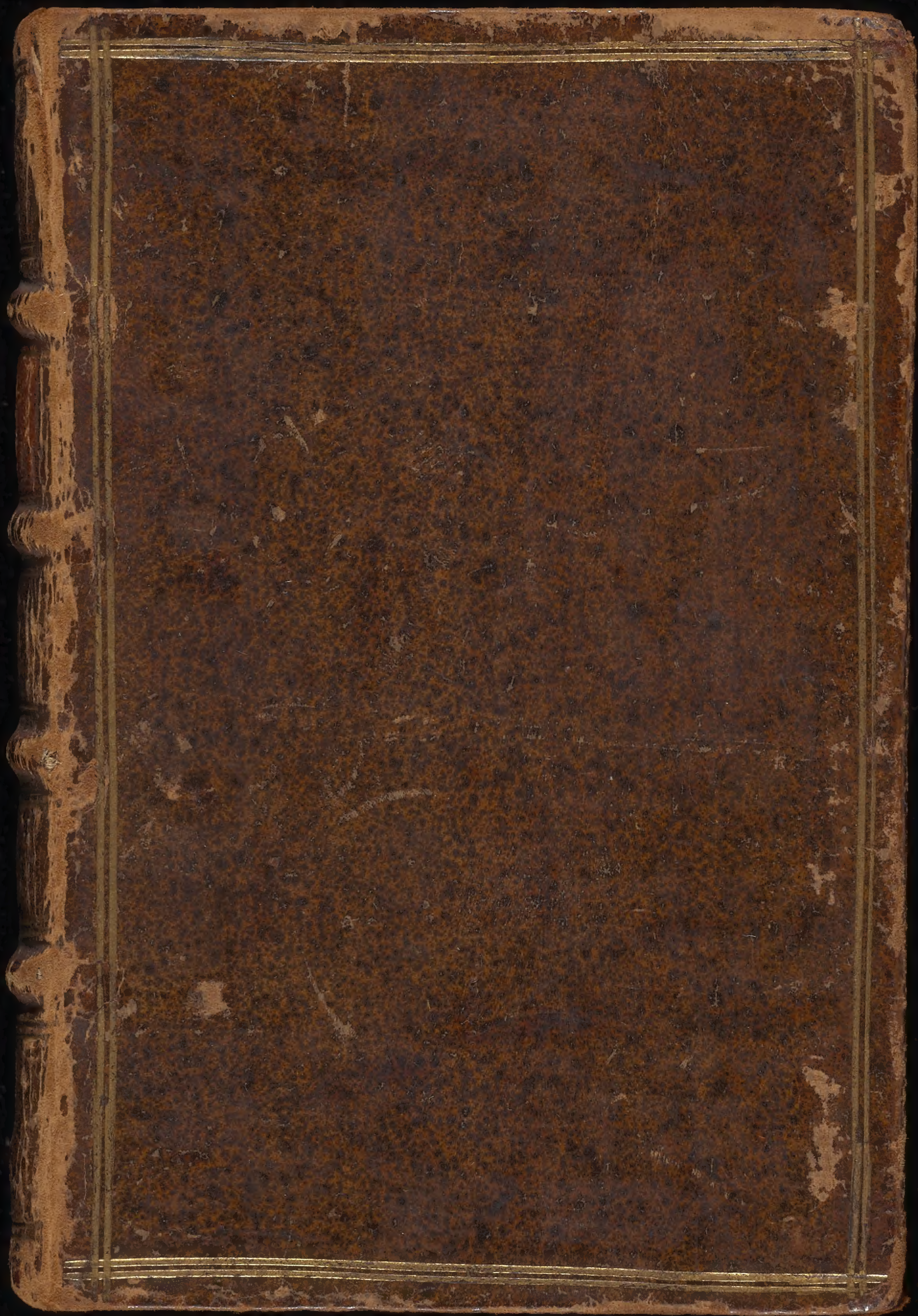

S.r Walter Rawlinson Kn.t

of Ston Hall in the County of Suff.

FRS & FSA.

EMBLEMATA, ET ALIQVOT NVMMI ANTIQVI OPERIS, IOAN. SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

QVARTA EDITIO.

Cum emendatione & auctario copioso ipsius auctoris.

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini Architypographi Regij.
Iↄ. cIↄ. LXXVI.

Os, oculos pictor Sambuci reddidit, aptam
Ingenij munus fingere solus amat.

IOANNES CRATO MEDICVS IMPERATORIS.

Me pictura tenet, retinet grauitate poëma:
Libera Sambuci sic tenet arte liber.

DE EMBLEMATE.

QVOD emblematũ, quæ ferè κατὰ πάρεργον operibus, pro materiæ lociq; ratione, ornaméti atq; varietatis caussa inserũtur, genera sint tria, notum est. Quorũ exemplo quæ præsertim ad morũ doctrinã pertinent, figuris quibusdam poetarũ vt modo delectẽt, magisq; accendãt, obduci vera inuoluiq; solent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac signa ὁριστικὰ sint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλεσθαι inricere, ac proponere aliquid obscurius, quod explicationem, atque cogitationẽ requirat, etiã Græcis significat, sed sine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obscuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora videntur.

SYMBOLA autem seu παράσημα, ipsæ rerũ picturæ, ac imagines dici, quasi tesseræ, veriùs possunt: cognata hæc tamen, & vix vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, diffidẽt. Ac etsi hæc vt problemata vniuersa constitui possunt: trium tamen præcipuè sunt generũ, quomodò & ipsorum expositio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & historica fabulosaq; διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων cõmode fingũtur: sed imprimis vitã, vt historiæ, volo erudiant, vt quẽadmodum illę sunt Philosophia εἰδωλοποιός, ita hęc in oculos notis quibusdam incurrant, animumq; auditoris agunto, quod non secus, quã Poesis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησις ἐστί. Itaq; tecta, arguta, iocunda, & variè significantia sint mutuoque illa tria genera vim, figurasq; impertiantur. Ipsa rerũ simulacra si vulgaria sunt, abditũ innuant sensum, obscuriora, non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαστα, aut ἀπίθανα (cuiusmodi vel in Virgilio & Homero diligentia conquiras, & Aristophane, qui nubes inducit loquẽtes) doceant apertiùs dum analoga sint. Interpretatio verò, vt fabularum, triplex adhiberi potest, eædem quippe sedes atque loci vtriusq; sunt. Siquidem & μυθικῶς & ῥητορικῶς & φυσιολογικῶς, quo & ἀλληγορήματα pertinent, expositionem admittunt: etsi non omnia tam latè pateant; quoque sunt angustiora, hoc magis delectant, iudicioque & sapientia nitũtur, vt epitheses poetarum propriæ, & aptæ, velut σφραγῖδες, & συγκαλύμματα, vt Phalereus appellat.

NON satis ergo vident, quid Emblema sit, qui quasuis sententias, historias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum, res eodem exprimentibus modo, aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum, emblema existimant. Quis enim hoc pacto non poetarum γνώμας, fabulas, exempla historiarũ omnia, prouerbia, apophthegmata non suffigurarit? Vt si semiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias: muscam contra elephantem, pro temeritate: laterem lotum, pro inani labore: Curtij votum, Horatii factum, pro fortitu-

 dine,

dine, & quæ huius generis de Valerio, & aliis circunferuntur, adducam; nisi aliquo adiuncto dissimulentur, & εἰρωνικὰ sint, quis miretur, aut laudem tribuat? Quare selecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ, & singulares AEgyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant: sed nec multitudine figurarum, pictorisque magis artificio, quàm potestate has res metimur. Quamobrem in omnibus sit aliquantum versatus, qui aptè παραδοξότερα comminisci velit atq; in rerum natura quorumuis formam, caussas, proprietates, ac ipsam denique εἰδωλοποιητικὴν teneat, si legi, atque posteritatem consequi iustam studet, necesse est: nec sit stomachus, qui non quiddam, quod sapiat, inueniat.

CAETERVM quid hoc in genere argumenti adhuc quidam præstiterint, non meum est pronunciare. nec parum præstiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos sua cudant, coquant, denique extrudant: nec diligentiam vitupero, πόνου γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ: ac scio Platonem octuagesimo ætatis anno suos dialogos non deposuisse: sed ista dico, vt τούτων ἡμετέρων ἀκυΐσκων dies ferè totidem cum illorum annis conferã, meisq; incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnosco enim quædam esse vulgaria, sed aliter tamen exposita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore insignia, & luce, memoriaque digna, si amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alii de hoc meo subito consilio, præproperoque fœtu sentiant. quòd si mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo absoluam. Constitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπωμένα, multa Athenæi, plura Philostrati, & Pausaniæ, vnà cum posticis vetustorum nummorum partibus, lapillis variè insignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerum studiosis breui communicare. Intereà hæc, lector, fidei pignorisque nomine habeto, ac vt citiùs reliqua prodeant, cum venia laudato. Quòd verò aliqua clarissimorum virorum nomina addiderim, non ambitiosè factum putes: nec enim hos noui solùm, qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi: sed vt pro meritis, memoriaque, & opinione de me publicè, scriptisque eorum testata, gratiam hac saltem occasione aliquam haberem: id verò spectaui, ac deinceps epistolis variis, mutuisque & in obseruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem præstabo. Vale, Gandaui Kalend. Ianuariis, Anno salutis omnium M. D. LXIV.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ Croatiæq; Regi optimo, Archiduci Austrię, Duci Burgundiæ, Comiti Tirolis, &c. Domino suo clementissimo.

QVIS *tibi tam iuueni diuinos fundit honores,*
Ausisq; immensis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus ista
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit orbem,
Te triplici insignem diademate, dotibus auctum.

Te ſibi Roma parens legum, imperijq; Latini
Conſcia nunc dominum legit, nomenq; decusq;
Addidit Auguſti, & titulos, renouatq; triumphos;
Cæſareas laudes cumulat præſaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vſque
Afflictæ, Regem poſcunt, donánt ve corona:
Vt Geticis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu reſpirare tuo queat, hoſtibus obſit,
Quæ toties luxit crudeli funere, paſſim
Tot riuis auxit longinquum ſanguinis Iſtrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boemia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te cèrtant, tua iura verentur
Regna, ducem in caſus ſperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, priſtina cunctis
Vt reuoces populis ſubitò decora, aurea ſecla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice ſolo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium pote ſis, diſcordia ceſſet
Relligionis amore tui: te auctore ſecundum
Quiſque Deum numen veneretur, adoret idemq́;.
Hæc optant ſani, prædicit conſcia fati
Turba, ſimul gaudet fama immortaliter auctum.
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auerſæ exemplum venaticus error
Quam capiti ſacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires eſſent: fore te caput orbis,
Delicias hominum, quem cuncti ſemper amarent,
Et paro canerent certatim pectore vates.

Ergo

Erge Deus summo tibi munera donat Olympo,
Ille regit, fouet, imperioq; ornauit amæno.
Nam Iouis est ales triplex diadema ministrans,
Quæ inter præcipuum est Romanum, quod Dea vestiæ
Custos, nam Lupa nutriuit miserata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orsus.
Hæc oleæ ramum dextra, pacemq; reuinctam
Defert, ac vigili cura iubet omnia serues.
Sunt fluuij Hungariæ septem tua sceptra verentes,
Qui sibi prouideas orant, cursuq; perenni
Ritè monent curarum molem incumbere regis
Nunc humeris, te sollicitum debere caducis
Partibus obiicere ex animo, saluamq; tueri.
Hæc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
Parte alia est domitrix Virtus, leo duxq; ferarum
Candidus, hunc Boemi submittunt, Maxmiliane,
Imperio, fortem ingeminant, dominumq; salutant,
Sed breuibus repetam spes quæ patriam tenet ægram.
Deposita ac toties miserè concussa resurget
Pannonia, exitiiq; modum te Rege futurum
Sperat, constitues Byzantij firma trophæa.
Desinet impietas, te Cæsare, purus iniquè
Posthabitusq; Deûm cultus, probitasq; redibit.
Diffugient nimbi, sublatis nubibus aër
In medio cunctis splendescet, te feret vnum
In terris Regem populus: compage soluta
Corporis, ad Superûm sedes, stellasque reuises,
Ornabisque aliquod sidus, propriumque dicabis.
Iam tu magnorum decus, & Rex maxime Regum,
Pan-

P aucula quæ mitto placida simul accipe fronte,
Q uoq; fauore soles minimum cumulato clientem
S ambucum: meritò tanti qui incensus amore
P rincipis, hæc offert domino non digna potenti.
S ed mitem noui, facilem expertusq; subinde,
O ro, clementi aspicias munuscula vultu,
Q uæ lusi nuper, postponens seria nugis,
G andaui in clara generosis ciuibus vrbe,
H ospitio celebri, secessu & semper amico.
S uscipe dum maiora paro, tua facta tubaq;,
Et pleno memorem virtutes gutture summas.
V ndique nam curo, laudi quod seruiat olim,
N on vllis ego, quod possum, nec sumptibus, Heros,
N ec grauibus parco, nec cedo laboribus vsquam
A ut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
D um exigua, & veteres numos, & marmora cogo;
Vt valeam ingenti prodesse clientulus, atque
I llustrem patriæ res gestas, commemor æui.
Q uidquid erit studium quod colligit, optime Princeps,
S ubijciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Q uæ, precor, aspiret cœptis, & littore sistat.
V iue, vale Hesperii, Eoi & mirentur, amentque.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor vtriusque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma suos voluit Capitolia celsa subire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appensum crotalon tulit, atque flagellum,
Possit hic aduersæ sortis vt esse memor.
Bulla etiam collo Ϛχλῆς*, rerumq́; salubre,*
Quæq́; cauere decet, symbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, seuumq́; Leonem
Gestabat, ne esset strenuus absque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor serui conditione venit?

Fortunæ esto memor semper fortuna in vtraque,
Non facile est æqua commoda mente pati.

In copia minor error.

C A L L I D A *verrit humum longa vulpecula cauda,*
Irrisit nimium simia ἄπουρος onus.
Subiicit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas semper habere nates.
Caussa fuit melior vulpis: superesse quod ornat,
Et prodest, satius quàm caruisse nimis.
Prodigus in vitio minus est, quàm prorsus auarus,
Virtutis potius congruit ille modo.

Con-

Conſcientia integra, laurus.

PRONA *virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,*
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam foliis crepito, Daphnemq; peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio ſuperis grata, virensq; diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſtis, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti.

Nos monet, vt presso gutture cantat olor.
Purus congreditur sociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conscius error,
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera

Vera amicitia.

Et cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,
Externa nunquam quæ dirimuntur ope.
Est in amicitia suauis concordia rerum:
Nec potis est fictos, aut violenta pati.
Nam virtute coit, simulat nec enormia lucra:
Hæc vbi deficiunt, debita nulla fides.
Nullus amor durat, nulli comitantur honores,
Et quamuis caussæ dissoluere leues.
Sed nec in humanis consensus firmat amicos,
Sint opus æterna relligione pares.
Quis sua committat Turcis, quo fœdere tutus,
Qui diuersa colit Numina, fingit idem?

Quæ prosunt non temeranda.

VTILE quod vitæ est, semper honores,
Et meritas laudes ritè meretur,
Nec leuiter cuius proiiciendum.
Quæ sacra sunt porcis, non ea curæ,
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt segetes, tantùm bestiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusq;.
Ergo sues rectè sacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetustas:
Semper & à bobus continuit se
Agricolis, quorum maximus vsus.

Nil omni parte securum.

ALIGEROS *Ibis colubros auertit ab oris,*
Tetrior ex ouo sed basiliscus adest.
Hanc adeò AEgyptus coluit, sibi præsidiumq́;
Delegit contra lethifera AEthiopum.
Nil est perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ tristia fata minantur,
Adiicit è proprio non leuiora sinu.
Vera salus cælo: hîc nullius & integer vsus:
Istic non cessat ver, viget omne decus.

Malum interdum simili arcendum.

QVAE *mutatio, quæ vicißitudo*
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit humidaq́; igne ficciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris *extitisse*
Vndis dicitur, hæc Iouem, *poloq́;*
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, foco subinde
Accensis leuiter suis sagittis.
Num tale Africa prodidisse monstrum
Quiuit? si soboles potest aquarum

Tantum

Tantum, quid facient foci perennes?
Quænam frigora sopient perustum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc consilium patet roganti,
Exortum vnde malum est, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos atque siti leuauit olim.
Ignis nam perimit, se editque tandem,
Quando pabula non habet suprema.
Amores igitur regas amore;
Flammas & facibus neces seueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxiis fugari.

Cur Venus è spuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, sed in breuißimam.
Sic bulla gignit Cypridem;
Breuis est enim cupidinis suauitas.
Vel salsa, quòd salacia,
Vel quòd venustum, ac elegans salsum vocant.

Superfluum inutile.

Ad Vitum Rechnicz.

D IVITIAS *reputo veras quas exigit vsus,*
Et sortem insignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos lassus pendere linguam,
E linguis nulla est sed crocodile tibi.
Est gruibus, cygnis, anser tibi care, πελάργοις
Collum, non sitiens an opus ales habet?
Cuique suum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quique dedit totum, parte deesse nequit.

Quæ

Quæ ſequimur fugimus, noſque fugiunt.

Ad Philip. Apianum.

QVID *ſemper querimur deeſſe nobis?*
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt; loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaque vita.

Vniuersus status, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS homines factas dixere poëtæ,
Sensus inest aliquis, prouida cura mouet.
Sed sine iudicio concurrunt lege solutæ:
Et glomerat montes paruula turba suos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentq́ue:
Ordo tenet nullus, sollicitatq́ue furor.
Has turbant sonitus, apibus dum rusticus aptam
Constituit sedem, & conuocat alueolis.
Quum coëunt ciues sine legibus, imperiumq́ue
Omnibus æquale est; ius, gladiusq́ue silent.
Et nisi seditio populum vexatq́ue tumultus;

Præmia

Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempestates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque status.
Hos fuge, tranquillas si quæris figere sedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolfium.

SVNT *binæ hic cistæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro sed grauis est altera, neutra patet.
Optio si fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi caussa mali est?
Hinc quibus ingenium est, multos fortuna retardat,
Non dignisq; refert præmia iniqua viris.
In domino non est semper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulasse bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et misera nequeunt se releuare mora.
Sed neque Fortuna est quidquam, nisi opinio vana:
Quam meritò spernis, vincis & ingenio.

Pietatis vis.

MAIOR sit pietas sanguinis, atque amor
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia seruiunt,
Et dignis decorant laudibus asseclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præstare, & superas inferioribus
Auras esse magis numine laudeque
Completas, nisi sit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere posthumo
Fratris sceptra, sibi debita protinus.
Sed duxit satius subdita legibus
Firmanda, imperij quàm esse caput sui.

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paschasium Hamelium.

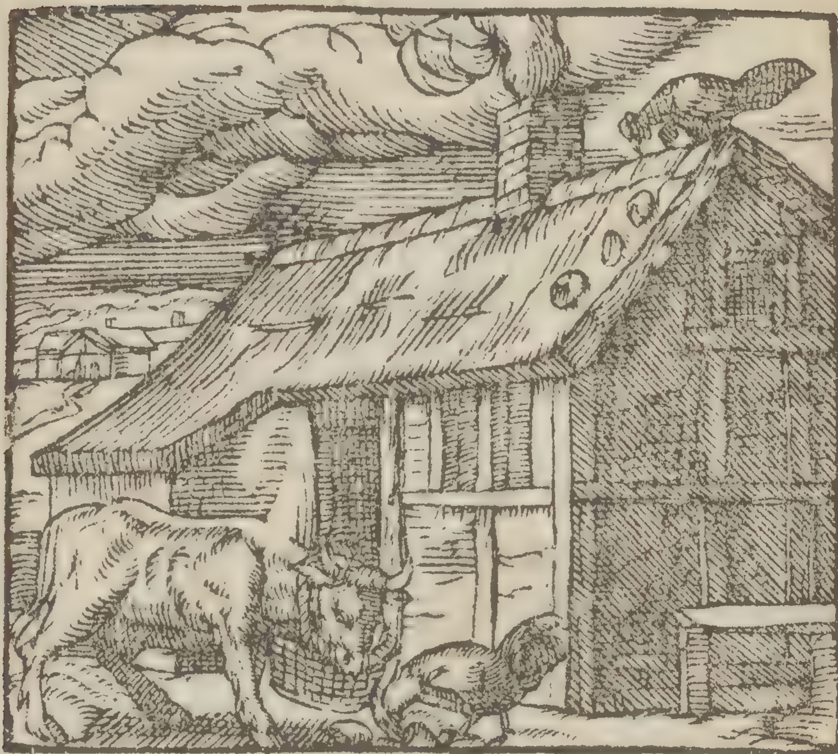
NVPER Astrologus satis peritus
Iussus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit: sic remoratus est volentem
Venatum proficiscier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minus tonitru
Venisset, properant foras subinde,
Mendacemq; adeò increpant Magistrum.
Princeps in reditu videns arantem,
Qui rastris minuebat & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras

Putaret,

Putaret, rogat. ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.
Euentus quoque dicta comprobauit.
Princeps Astrologi sui cylindros
Instrumentaq; queis solebat astra
Metiri, rapit, & dedit ferenda
Vati ruricolæ domum: iubetq;
Vicissim istius hic ferat cylindrum
Pro astris, rastraq; sedulò colenda.

Quæ ante pedes.

QVAE gallina sibi concredita viderat oua
Exsorbet, nullo pignore spemq; leuat.
Hæc sibi, non aliis inseruit, nulla futuri
Cura, minus sensum posteritatis habet.
Hoc vicium est multis, qui nullo parta labore
Consumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ sugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt; cur his pabula læta feras?
At nos non solùm nobis, sed viuimus ortu
Nostris, & patriæ: sæcula quosque ferent.

Mole-

Molestia vana.

Michaëli Sophiano suo.

MYRMECIDEM *nemo potuit superare molestæ*
Inuisoque opere; at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, arteque finxit,
Quos alis tegeres paruula musca tuis.
Quique apis alarum minimo sub tegmine vela
Abdidit, infandum, sed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantum valuisse labore,
Ni prosint, oculos effugiantque tuos?

Nimium

Nimium ſapere.

COMINVS aduerſum qui ſpectat lumine Phœbū,
  Nititur & radiis vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
  Ardentemq; oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales præſtare Tonantis,
  Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linque, & donata ſorte beatum
  Te dic, quódq; velis eſſe, fuiſſe puta.
Non bene conueniunt Phaëton tibi regna ſuprema,
  Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν, &c.

EXERCITVS curam gerens somno leuis
Est nec profundè dormiens:
Negotiosus semper, & paratior
Ad arma primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam passus est se comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vasculum,
Quiete mox se colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæsare,
Ad singulas vigili vices.

Con-

Consilium.

NIL firmum sine lege stetit, studiisque verendis
Consilio pacem, bellaque iusta rege.
Quod sine iudicio prudenti, & suscipis arte,
Fœdera sint, moueas seu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, sanctusque Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, dissidiumque
Fit longum è socio pectore, ni caueas.
Attica concessit belli sua sceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli sic quoque Sparta Duci.

Pax melior cunctis, te copia poscit amœnam;
Tu reparas animos, te sine mœret ager.
Ergo secessus Cadmi, cultæque sorores
Et viuant quosquos litera docta fouet.

Peri-

Periculum in promptu.

SAEPE malum expertus tacta torpedine conto est
Piscator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licet in fundo piscis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum est frigore, sæuit iners.
Sic latitans leuiter, prædam quoque cogit arenis,
Dum reliquos pisces illa rigere facit.
Fatales veniunt casus, sperataque nunquam
Damna, licet caueas, effugiasque procul.
Nil sine fraude agitur: quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda solent impediisse magis.

Cauſſæ inueſtigandæ.

MACHINA *cur obelo fundetur, quæris amice,*
Et velit inuerſa conſpicier facie?
In promptu cauſſa eſt, ſe celſa cacumina propter
Factam, parte tamen ſed meliore premi.
Nemo ſuſtineat quid molem penſat ab imo,
Et mouet hic tantùm conſpiciendus apex.
Vera hæc ſi ignoras, ſunt fundamenta laborum,
Hisq; vetuſtatis poſt decus attribue.
Non formæ ſolùm nos, & ſpectacula vulgò
Commoueant, cauſſas ſed quoque ſcire velis.

Importuna adulatio.

MAGNVS Alexander patulũ qui ſubdidit Orbem,
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſto:
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo.

Benignius

Benignius Reges agunt, & Principes.
Conuenit his ægis, præstans & Palladis hasta,
Insigne verùm herois istud inclyti.

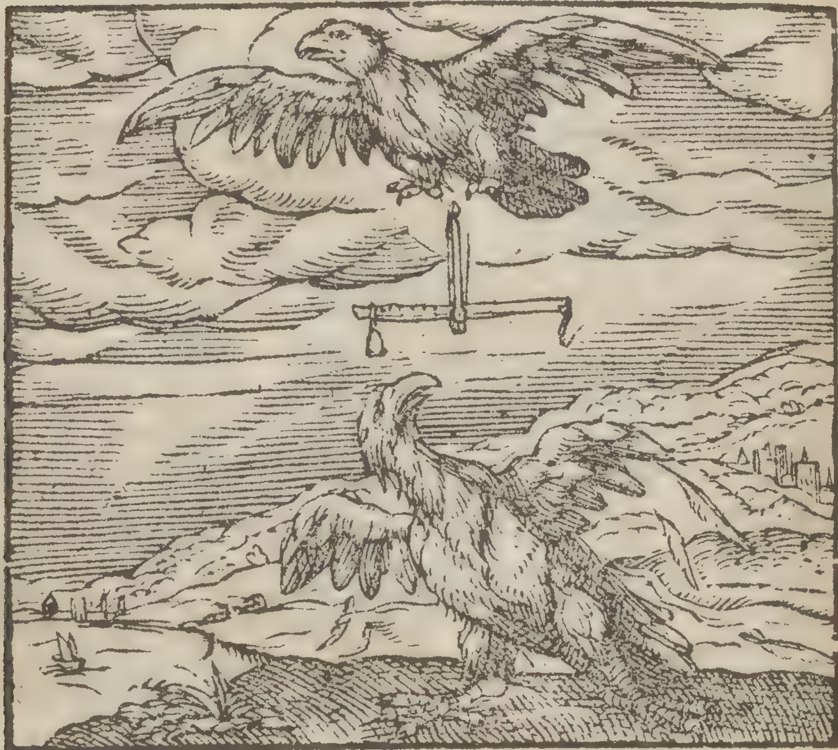
Vtilitatis ergo, limax.

DVM *latitans domiporta vagor, mensasq; paratus*
Orno, vel in venerem luxuriosa vocor:
Omnes certatim redimunt, me colligit vsus,
Delitiis nequeo tum exaturare famem.
Deposui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut risu sæpè reuoluor humi.
Donec profueris, se quilibet addit amicum:
Casibus aduersis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Episcopum.

QVAE volat aeros montes, super ardua tecta,
Findit, & ancipiti fertur, abitq; via.
Nunc sublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ senio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & superas tentat adire plagas.
Sed frustrà tentat, licet hæc onerantibus alis
Libera sit, quamuis illa minusq; leuis.
Alatus potis est nubes, æquaréue cælum,
Implumis nusquam sed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Beni-

Benignitas.

Ad Georg. Drascouith. Episcopum Quinqueecclesiens.

QVANTO *plus terræ effoditur, scrobs crescit hiatu,*
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias aliis si quis communicat amplas,
Non fit pauperior, statq; benigna manus.
Dispereant quorum numi pro numine habentur,
Viciniq; negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat sibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra satis?
Κοινὰ φίλων *dicas, si Crœsi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, possideásue Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuiosæ.

CVM nos diuitiæ erigunt superbæ,
Et fortuna beat vel otiosos,
Obliuiscimur impij Deorum,
Nec sors adiuuat indigos sodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium sed in profundam
Labuntur foueam, grauesq; pœnas.
Si fortuna igitur fouet secunda,
Illam discito temperare mente;

Vt prorsus dubiam, & rota volucrem:
Sic posthac leuius feres nouercam.

Ars deluditur arte.

I NSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam se fore rana, cauet.
Quippe statim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus accisam præripit, ore tenet.
Sic prensam à Varo prædam transuersa tuetur
Cannula, sic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limosa querelam:
Decipit & magnos infima turba viros.

Sobriè potandum.

MONSTRA alit AEgyptus, Niloq́; latentia passim
Sunt mala, non tutum vt sit posuisse sitim.
Id canis expertus, simul vt sitis vrget amara;
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq́;, cauendo
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigisse paludes
Sufficit, hoc vitam sustinet ille modo.
Fœdiùs hic peccant, sine qui discrimine semper
Implentur cyathis, brutaq́; se efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, sed rationis egent.

Sors

Sors audaces iuuat.

VT ira segnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hostes vt suos:
Sic sors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis se deterant.
Quis Hectori se opponere ingenti studet?
Haud Nestor annis obsitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat sibi hostes obuios:
Aiax sed est, cùm lectus inferior, statim
Armatus effert in superbum se Hectora:
Nec cedit, ambo donec æstu sint pares,
Vterque fessus symbolum alteri & daret.

Minuit præsentia famam.

NIX stat inaccesso quæ montis vertice, nullis
 Sint licet vrgentes, funditur à radiis.
Vt valeant vires, iusto est opus interuallo;
 Fitq́ue repercussus fortior vsque calor.
Quid, quod in humanis minuit præsentia famam,
 Profuit obscuro ac delituisse loco?
Prodidit ignaros audacia, quósve φιλαύτυς
 Dicimus, at timidis nec licet esse nimis.
Multi quos studium, & commendat Pallas amica,
 Dum tacuere vigent, publica scripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Insigne opus, nam quilibet id potest:
Finem sed imponit supremum,
Hic meritos referet triumphos.
Vlyssem Homerus sic πτολίπορθον, &
Victorem, Achillem nec vocitat grauem.
Aiax licet sit strenuusq́;,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam insuperabilem
Turbabit, at qui composuit Deus
Est solus, hic nam sæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res

Res humanæ in summo declinant.

In medio librat Phœbus dum lumina cælo,
Dissoluit radiis, quæ cecidere, niues.
Cùm res humanæ in summo stant, sæpè liquescunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miseros hæc eademq; manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaq; dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura rosas.

Sus lutulenta ſequitur.

VNCTIS trahuntur qui culinis, aut penu,
Veniunt libenter ad paratas & dapes;
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur, conſequi.
Si vis probatus eſſe, amato quæ bona,
Et pura: non mendaciis beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à stimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad Agricolæ verbere pergit opus.
Indocilis semper densa cute spernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præstans, studiumq;, laborq;
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea sit gressu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuste sequare, canis.
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muscam, nec minus ac semper hirundo fera est.

Poetica, ad Dionysium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, consecter seria, ludos:
N il est tamen proprium, imitor sed omnia.
Et veris soleo ficta, his miscere vicissim
V era, vt queam pulchra esse serio, & iocis.
Nec, quod proposui, narro ordine: verba, figuræ
S unt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
N on mihi materia aut pannus, deest vnica forma,
Vestisq; singularis, induor tamen.
A rs sed enim maior variè aptam nectere vestem:
V ideor iners, sed artificiosissima.
N on mea sum, fingor, cælestis spiritus intus
A git, nec omni quod velim sum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari stulta dolosos
Instat, se insidiis concipit illa suis.
Singula qui inquirit sine caussa, turpiter errat,
Et πολυπραγμοσύνη se in sua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandia opima sequi?
Magna licet tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis sed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque simia stulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta sequuta, gulam.
Quæ tua conditio poscit, moderare libenter:
Dumq; iuuas alios, sit tibi cura tui.

Diui-

Diuitiæ inutiles.

QVAE celebris fama cunctorum per volat ora,
Est Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid prosunt, si non pandantur in vsum,
Atque ferant miseris subsidiumq; malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara;
Condita sint, imis si lateantq; locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte sodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu stultos, qui se inuisos fecere negando;
Magnus enim, qui dat, si capit inde nihil.
Viscera si terræ scruteris, copia quanta
Se offeret, indignè quam premit omne specus?

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuum Latonam ad sicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere posse monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymosa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratque Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vsque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod vero ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento nascitur, humor

Algi-

Algidus ast prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam superet vis ignea, vitam
Haec largitur enim, non sine temperie.

Remedium tempestiuum sit.

QVAE nocitura putas cohibe, nam occasio calua est,
Seroque praeuisis saepe fenestra patet.
Per rimam inseruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Praecipuè à tergo si instes, noceasque cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras subitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vsta ruunt.

In secundis consistere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor sacerq; semper
Fuit, suaue cantans.
Post hunc bonusq; Homerus,
Philomela cui dicata est,
Tanquam loco secundo.
Sed rectius secundum
Illi locum dedissent:
Nam vt Psittacus meretur
Primas, loquax secundas
Pica, iste vincit illum.

Hos

Hoc Symbolum referri
Ad eos potest, gradum qui
Laudemque non tenere
Primam queunt; sed inde
Virtute mox sequentem.

Προδοσίταις & exosus.

CAECVS amor nūquam ratio quid dictet honesta,
Et quid conueniat, quid noceatque, videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niso imperium rapuit, Minoaque Regem
Auxit, quàm natæ consceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretensis amore,
Tot curis tandem fessa, potita fuit?
Hostem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia postponit, spretus vbique iacet.
Qua spe soletur metuentes proditor hostes,
Quem cuperet nunquam se genuisse parens?

Indu-

Induſtria naturam corrigit.

TAM rude & incultum nihil eſt, induſtria poſſit
 Naturæ vitium quin poliiſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereque iacentem
 Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
 Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
 Nónne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
 In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centum oculos habeas, totidemque ministros,
A specie veri fallimur, arsque capit.
Fraudibus obscuras poteris remouere latebras,
Nilque adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil est Argus? sepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis sibi ab insidiis caueat, si fraude tegantur?
Non ficta quantum præstat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quisque sibi viuit, cuncta regitque dolus.

Dic simul occisum custodem, nam solet osor,
Sint oculi ignauûm quotlibet, esse Deus.
Denique segnitie mota, & torpore reciso,
AEternis certat gloria sideribus.
Inde suam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus tristi splendor ab ense venit.

Ridicula ambitio.

QVID *non ambitio persuadet dedita vanis,*
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
An non ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere consuerat, notior esse cupit.
His igitur tandem missis vt spargere in Orbe
Nomen heri possent, atque sonare procul:
Pristina continuò repetebant carmina syluis,
Annonis & votum docta fefellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit esca,
Stamina si rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quæso firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus tristia fata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

Svs capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,
Dum cancros, fluuiis qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis.
Qui vitiis ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retrò, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vſus libri, non lectio prudentes facit.

Ad Fuluium Vrſinum ſuum.

NON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas:*
Lectorem memorem pagina noſtra facit.
Poſſidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegasque ſeuerus,
Si non vtaris, contineásve memor:
Nunquam proficies, periit labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri, vt te moneamus, erat.
Id quoniam rectè noras doctiſſime Fului,
Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum inſignem rarúmque tueris,

Ingenio

Ingenio multos restitúitq; libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetustas:
Prosimus, quibus est copia fortè minor.

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

ODI sympoſii memorem, dubiæ & ſimul
Litis: nam calices volo, verbáq; libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq; cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Vel minima offendunt.

PARVAE *etiam causſæ magnos in damna vocarũt,*
Scrupulus inceptum nónne moratur iter?
Ingens è Ponto piſcis defertur in Iſtrum,
Huſonem vulgò Pannonis ora vocat.
Paruulus aduerſo nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, noſtras hoc cumulatque dapes.
Quàm leuiter præda potitur piſcator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huſo relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica ſalis meritam cogit adire crucem.

Varij

Varij hominum ſenſus.

Ad Franciſcum Forgaz Epiſc. Var.

QVAEDAM *anus in ſacrū portabat crania collem,*
Oßibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania verſat iter.
Illa videns labi diuersè cuncta retrorſum,
Quodque adeò diſcors ſemita ferret onus:
Quid mirum ſi tot ſenſus, quot in orbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oſsibus vna via eſt?
Nonne iecur Tityi reſtat, ſubitoque renaſcens
Exercet variè quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Teme-

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

MVSCAE *sunt temerariæ, & molestæ,*
Lambunt prandia, nec mouentur actæ.
Has vt fortis, & inclytus repellit,
Nec suffert; ita litteras colentes
Constanter studiis, loquacitatem,
Ignaros, temerariosq; vitant,
Audaces temere mouere quiduis,
Auresq; obruere elegantiores.
Ceruus cornibus abdidit relictis
Se, maremque piget, mage est pudicus.
Sic quos expoliunt nouem sorores,

Et florent solida eruditione:
Hos sanos videas, parum & loquaces,
Nec nugas modò venditare inanes.

Spes certa.

PASSIM *mortales spe seducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis est ouis dubium, sint candida quamuis,
Nonne mouent stomachum, damnaq; sæpe ferunt?
Si gallina tamen genitali his incubet igni,
Ac foueat præsens subdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo?
In tutis igitur spemque decusq; loca.

Interiora vide.

FORMA tibi præstans, oculi cum sidere certant,
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitiis animus, mens vndique, corpore toto
Atque sinus pleni, mixta venena latent.
Est manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥστε καλᾶ μίλᾶ nil color intus habet.
Ergo puer multum soli ne fide colori:
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher erit?

Virtus

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

NIL mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,
Multaq; perpetuis motibus acta, vigent.
Si tamen in foſſas deriues, atque paludes,
Vim patitur, dotes nec tenet inde ſuas.
Dulcibus amittit vires nitrique vapores
Exhalant, quoties mutat origo noui.
Plus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
Atque ſuo durant quælibet apta loco.
Pignore commutat ſuaui tranſlata veneno
Perſicus, & tutis carpitur illa gulis.
Fluctibus in mediis patriæ tot cladibus actæ

Concordi proceres ſubueniatis ope.
Nec vos exoſæ mentes, propriæq́; ſalutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæſo Mathiæ
Eſtote, ad quorum nomina Turca tremit.
Diuerſum ne vos ſtudium diſiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Impe-

Imperatoris virtutes.

QVAE ratio belli sit, qua virtute Ducemq;
Instructum cupiam, si præstet fortibus ausis,
Ni piget, en breuibus declarat symbolon istud.
Consilio celerem decet, eloquióve potentem
Esse Ducem, vt caueat, tardos, Martisq; perosos
Exacuat, regat, inflectat sermone suaui.
Cùm proprium est paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusq; animo reliquis præcurrat in hostem.
Anguibus & studium pacis, fœdusq; notatur.
Nil tamen hæc prosunt, vacua estq; scientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orsus.

Absit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt sequier possit vestigia miles,
Quem videat propriis parentem legibus vsque.
Hunc fore victorem credas, dignumq; triumphis
Imperioq; ferentem aeui venientis honores.

Phy-

Physicæ ac Metaphysicæ differentia.
Ad Carolum Vtenhouium.

NATVRAE *multa est cognatio mobilis, atque*
Prodiit æternis, illaq́; nosse monet.
Est etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, soluit tempus edaxq́; breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compositis abeunt partibus, atque iacent.
Illa sed excelsa manet, & stat sede perennis,
Temporis ac nullis motibus obiicitur.
Ocia amat, mentem pascit, non vtilis omni,
Huius tu sobolem sed cole præcipuam.
Vtq́; solent τ' ἤθη vitam cumulare benignè,

Τοῖς μετὰ sic φυσικοῖς præfero ego φυσικὰς
Illa tibi effigies monstrabit dextra, manusque
Accipitre aërio prouida templa Deûm.
Altera pars grauis est elementis atque caducis,
Et vestæ templo quæ tibi Terra fiet.
Attamen his potior cunctis sit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

SEPIOLAM *dum venatur piſcator auarus,*
Hæc ludit fuco prompta liquore manus.
Obſcuri latices ſic condunt, cernere tectam vt
Atramenta vetent, abdita tuta natet.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſeque tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutat honore graues.
Diſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad ſaxa colore

Se induit, atque alias iniicit vsque moras.
Tu qui præstiteris tantum, possisq́; libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Dulce venenum.

DVM *coit in suauem mas vsum, vipera hiulco,*
Si non vana fides, excipit ore caput.
P*ost vbi se satiant, & consuetudine longa*
I*mpleuere, viri præsecat ore caput.*
L*uxus suaue malum, non sentis, pascit edendo,*
C*umq́; bonis vitam sustulit ante diem.*
Q*uid mihi post mortem natorum illa vltio prodest,*
Q*uod matrem nixus corripuere nece?*

Generosis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

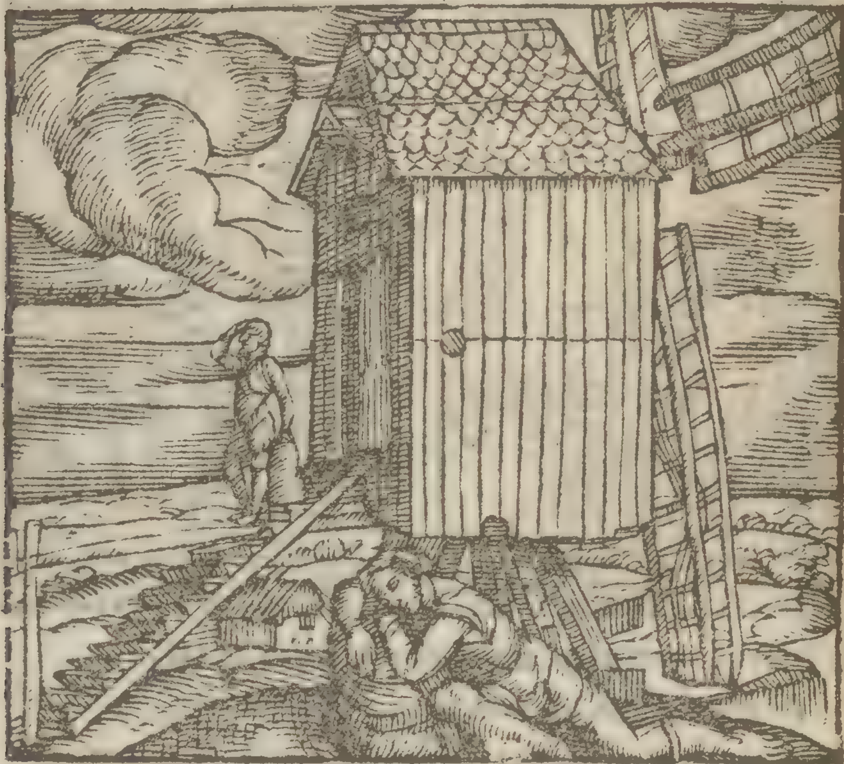

LILIA Fuggeris donans certissimus autor,
Hæc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Quicquid & addiderit virtus, tempusq; serenum,
Compositu sit idem ius, sit honosque volo.
Spes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
Arma domus propria hæc nobilitatis habet.
Diuitias virgo dedit, haud temerarius error
Fortunæ, idque docet largior vsus opum.
Nam quibus hæ causis veniunt, commercia digna
Orsibus, & laudis nomen habere solent.
Viuite concordes linguarum dotibus aucti,

Crescite

Crescite multiplici semper honore pares:
Inuideat nemo, noceat minus cfor iniquus:
Assiduos meritis vesper, & ortus amet.

Ocium sortem expectat.

COLLE *molendinum paruo statuêre parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantq; molæ.
Omnibus vt vitam auxiliis ars protegat, ornetque,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Ast ratio melior quùm suppetit vnda perennis,
Flabraq; dum desunt, ne rota cessit iners.
Ventisona ignauis similes, quibus otia cordi,
Dum sortem sperant, ingenioq; vacant.

Epidemiæ potior caussa.

Ad Ioan. Baptistam Rozarium.

TETRAM nimis describit, ac luem grauem
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infestus suis radiis potest
Inficere aërias plagas, nocere plurimum.
Est medicus & simul solet depellere
Noxia, cùm libuit, salutis auctor integer.
Sed quod cadebant bestiæ primùm solo,
Tardius atque homines sensere tabem post malam,
Erectior quia ambulat, nec spiritus

Pestiferos

Pestiferos subitò traxere terræ in intima.
Cælo hæc Achiuis pœna digne venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens

Mens immota manet.

DICITVR interna vi Magnes ferra mouere:
Perpetuò nautas dirigere inq; viam.
Semper enim stellam firmè aspicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieq; monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec subitò dubiis fluctuet illa malis.
Pax coetat tandem, Christe, vnum claudat ouile,
Liq; tui verbi iam dirimatur ope:
Da, sitiens anima excelsas sic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria

Iniuria grauis est omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

DVM mollis, bibula & scopulis auellitur vdis
Spongia, vim veluti sentiat illa, tremit.
Quo magis est viuis iniuria, vtq; dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mæsta, furor.
Vel euiter contra nitenti verba minantur,
Et cessisse parum dedecus esse putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc distendit & vndæ,
Tristia non meritò sic toleranda bonis.
Iustus erit vindex cunctorum crimina quærens,
Se huius qui patitur sustineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modestis,

Impia

Impia iudicio fex peritura Dei eſt.
Nilominus ſtudeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam ſic ſtimulum inuidiæ.

Ambitio.

QVOS *leuis ambitio inflauit, populiq; fauorem*
Muneribus captant, gloria vana ſubeſt.
Hosque vtri pleno aſſimiles, ventoq; tumenti,
Nam arbitrium vulgi ſemper inane ſonat.
QVI *tribui veram ſibi laudem quærit, ineptos*
Contemnat plauſus, iudicioque regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasque tuetur:
Laus & laudatis eſt placuiſſe viris.

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVICQVID *ineſt nobis, venit altis ſedibus, omne*
Teq; iuuat, gratus ſi modo ſuſcipias.
Nam velut è cælo ſi pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerſo non trahet eſca loco.
Scire libet verum, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt aſtra dedit.
Hanc altis ſobolem præſert, æterna tueri
Atque velit ſemper iuſſa paterna ſequi.
Præmia proponit largus, pœnáſq; luendas,
Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur

Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, summe pater, tua sit quæcunque voluntas,
Cælesti immeritos sede locato, precor.

Consuetudo praua.

REBVS *in humanis præpostera opinio vulgi est,*
Ac sequitur morem, quem semel obtinuit.
Scindit enim panem ferro: quid mollius illo?
Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Ista quidem, fateor, sunt consuetudine facta:
Si tamen excutias, quid nisi stultitia est?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
Funditur in læso corpore virus atrox.

AEsculapius.

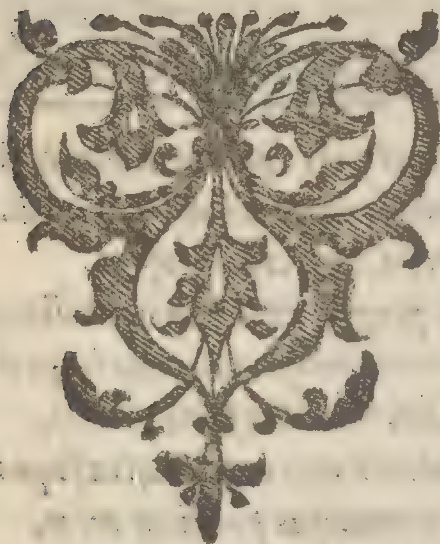
Ad Volfgangum Lazium polyhistorem.

QVAE cernis Medici referunt insignia veri.
Noctua, cum baculo serpens, dextraq; salutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Asclepiadi tribuebat docta vetustas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitq; valetudo ante oculos, non sordida lucra,
Hinc vigil & norit casus prædicere morbi.
Est sacra gallina, vt victum præscribat amicum,
Et succo tenerum, vires vt conferat ægro.
Γλαῦξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licet imberbi fingatur Apolline natus,

Ipse

Ipse gerat barbam, iuuenis nunquam ausit adire,
Suscipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt subita morbum credat mutarier hora.
Ergo prouideat, fugiat ne occasio segnem,
Currit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum:
Pileus insignis quia morte eliberat atra.
Hæc sciat Hippocrati cupiens iurare magistro.
Hæc adeò Lazi custodis, clara Vienna
Artis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
Et sese tanto securum iactet alumno.

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO ſua potis eſt contentus viuere ſorte,
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiúsq; locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſus nummoſas prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,
Gramineas iactántq; caſas, victúmq; modeſtum.
Hi contrà læſi, cùm iurgia dira fatigant,

Vel

Vel cælo segetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod si cælestes illorum vota, phrenesim
Audirent, rueret subitò in contraria vulgus.
Iidem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
Sed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
Nec furor, aut stultus leges diis ponere quærat.
Naturam paucis reficis, nec diues egeno
Plus habet: excruciat qui se mercator ad Indos,
Non adeò fruitur partis, nec præmia grata,
Sint maiora licet, quàm cura domestica portat.
Pignore syluestris mites superat quoque pomos.
Caprificus cumulat ficus, non illa sapore
Sed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
Tu, quodcunque venit diuino munere, lauda,
Crœsus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Quàm pietas Christi, vanescent puluere in auras.

Generoſa veſtigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

PENNA *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera ſortis
Non eadem, & variè diſtribuiſſe Deum.
Ante ſolet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduerſum cogit ſolem quoque ſollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, veſtigia parte tuetur:
Naturam retinent relliquiæue parem.

Sic

Sic quos commendat genus alto à sanguine Regum,
Conspicitur, signum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denso sic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq; tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum suspiciende Comes.

Amor dubius.

AMOR venuſtis imminet,
Venuſtiores ſeparat,
Secutus haud ſemper capit.
Ciens cietur mutuò,
Moratur & ſpe ſubdola,
Amaror hoc ſuauior,
Et nullus eſt amarior.
Habens habetur lubricus,
Quantum addit aufert flammula,
Cor alterat ſæpe & die.
Vt follis eſt in flamine,

Non

Non dat prius, ni acceperit.
Mora est amor solubilis,
In spe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
Ludens, inanes ebrians,
Plenos leuis vacuans modo,
Vigens calore frigidus,
Præter nihil dans spem & metum.
Nudum caue puellulum,
Nam vulnerat sæuissimè,
Sed curat haud tutissimè.
Mellitus & subblandulus
Subegit omnes cælites.
I, post tribuas cupidini
Incertior certissima
Dolore qui torquet graui,
Grauem tamen nec senseris:
Virtutis ast amor sibi
Constat, nec aufert præmia.
Ornans suos laboribus,
Memoriam nec immemor
Fraudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos posteà,
Sequamur, & sequentibus
Annis secuturum decus.

Nul-

Nullus dolus contra casum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuensem.

QVIS *non miretur noua quæ spectacula nuper*
Danubio sunt visa soluto?
Bruma gelu pingues latè compresserat agros,
Plaustra vehebanturq; per Istrum.
Accidit ad Regenspurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Forte etenim frigus, medio dum Phœbus in axe
Versat equos, dissoluitur vnà,
In partesq; abiit glacies, vulpecula præceps

Cor-

Corripitur, frustoq; residet.
Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter insolitumq; natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iam dic, quæ casus contra vigilantia prosit,
Quis dolus hæc caueatq; futura?

Empta

Empta dolore voluptas.

STELLATAM *oſtentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monſtrum celat, ineſtq; vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit inque feram.
Cui meretrix forma placet, vtque colatur ineſcat,
Perpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
Has alis, & ſemper venerans donec abundas:
Pauperior cùm ſis, pellit amica foras.
Heus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E Venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Neceſ-

Necessitas dociles facit.

Ad Ioan. Panithy, sororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames simul?*
Natura sæpe his nam solet mutarier.
Formare vocem Psittacus consueuerat,
Hero & salutem dicere, ac molestias
Lenire Cæsaris: loqui necessitas
Coegit & Crœsi parentis filium.
Auiculas cernis sitim vt leuant suam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clausum penúq; rostro vt inquirant suo.
His disce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio est, sagaxque dictio.

Sera

Sera parsimonia.

SEMPER eris pauper, reditus si sumptibus aeques,
Et larga donec munera cuique manu.
Enumera census, subduc ratione supersit
An multum, lapso & mense quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne sede morere:
Marsupio restet quantula summa vide.
Ne senium, morbi, duris & rebus egestas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen insidias partis, non crastina verses
Sollicitè: fructus sit mediocris opum.

Sapientia insipiens.

Arnoldo Arlenio suo.

A CEREBRO *sensus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet est expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua spiritus arce datur.
Haud secus ac cotis ferrum, licet ipsa secandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui sua distribuunt, aliisque cauere videntur,
Cur sapere hos dicas? re sine nomen habent.
Proximus esto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetustos,
Cum libris frustra quærimus Orbe leui.

Tempore cuncta mitiora.

PRAETERIENS quidam vites, nondumq; calore
Maturum arripiens guſtat, damnatq; racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Auſtero imbueret ſucco ſua labra viator.
Iudicium prauum eſt hominum, nec tempora norunt
Exſpectare, minus cupiunt ſubiiſſe labores.
Ardua ſunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore ſed fiunt opera, & poſt mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formoſa puella,
Caſta & ἄωρος enim, ſidus nec palmiti amicum eſt.

Ver-

Versura inextricabilis.

VERSVRAM facio, quod ſoluo debeo ſemper,
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis:
Pro me, proq; aliis angor, vtrumque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poſſideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga pro ſue
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mixtus status ὐκ ἀνδ' ἄρχοντος πρώτου.

FLORILEGAE quod apes faciunt æstate vagantes,
Illarum mixtas more sequamur opes.
Hæ Regesq; Ducesq; colunt, his semina mentis
AEternæ, & parent legibus, arma cient.
Obseruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præesse volunt.
Nil sine consilio Princeps; reliquúsve senatus
Suscipit, ingestum sicq; tuentur opus.
Exercent Martem, sunt his simulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmiaq; dantq; bonis.
Has tibi proponas: nisi sit pietate Monarcha,

Qui

Qui sine re tantum nomen habere velit.
Ipseq; non minus ac alij sua iussa capessit,
In quibus est æquum, & publica damna cauet.
Talem si quisquam sperat, tu Maxime Cæsar
Et Fernande, tuus Maximilianus erit.

Non dolo, ſed virtute.

BERGAE (eſt oppidum mari propinquum
Ad pingues patet vnde iter Zelandos)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas foco ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere:
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt alij dolo nocere.

Frau-

Fraudes nectere qui solent malignè,
Quærunt commoda sic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducésq;,
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius sanguine diuidunt furores.

Stultitiam patiuntur opes.

MVLTI quos opibus Deus beauit,
Aut Fortuna, solent leues abuti
In res prodigialiter nocentes.
Vt queîs ingenium foret benignum,
Et doctas sequier velint Camœnas,
In fastus abeant, opes morentur,
Nulli vt consuluisse, nec iuuare
Dignentur, premit vt bonos egestas.
Nollem diuitiæ mihi darentur
Istæ, queîs decus, & perenniores
Laudes impediuntur, ac mouentur.
Quare stultitiam pati venustus

Vates

Vates dixit opes, nec expetendas,
Fortunatus eris, sed haud beatus.

Vita irrequieta.

Ad Ioan. Tenner. I.C.

INDIA *fert apodes, quas tantùm sustinet aer,*
Nusquam consîdunt, perpetuò error agit.
Parturiunt intra ventrem, si credere fas est,
Ingens diuini muneris istud opus.
Hic certent miras vates euoluere causas,
Ne sileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Qui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
Proficit, hunc auibus dic similem esse nouis.

Partium τῆς οἰκουμένης symbola.

Ad Hubertum Goltzium Antiquarium.

EST regio quæuis climate certo
Aëre distincta, & commoditate.
Quælibet haud quiduis terra feretq;.
Africa monstrosa est semper habendo
Antea quod nemo viderat vsquam.
Fert Asia immanes, frigidiore
Nempe solo apros, & nimbigera vrsos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aer,
Taurus vt est fortis, bufalus vnà.
Ergo sit Europæ taurus alumnus,

Africæ at index sit tecta Chimæra.
Sint Asiæ immites vrsus, aperq;.

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, sequiturq; nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem malesuada Cupido,
Murmure sed furtum prodidit ipse suum.
Non minus ingenio vicium, quàm tecta teguntur:
In cruce supplicium non bene cautus habet.
Illicita & quamuis lateant nos sæpe rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

Qui-

Quibus Respublica conseruetur.

NON *satis est Regum titulos, insigne, coronam,*
Atque Magistratus gerere, vt Respublica firma
Stet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
Artibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
Nempe suos redamet ciues, patris induat artus,
Præsentemq; statum foueat, nec mutet iniquè.
Legibus, vt reliqui, propriis & pareat author.
Protegat insontes, vitiosos pellat abusus,
Hostibus occurrat, valeat subiecta tueri,
Vnde sit, accipiat: quid enim imperium sine neruis?
Præcipuè studeat cultum retinere Deorum,

Inde

Indè suis promptè, atque aliis tribuisse benignè
Quod decet, atque æquum iuri præferre rigori.
Qui moderantur onus, prudentes, quàm sapientes
Sint magis, exemplis dignos testentur honores.
Laus virtutis enim non scire, sed actibus, vsu
Et præstare: decus sequitur, sic páx ve perennis
Rectorem, ac ciues longum seruantur in æuum.

Im

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

Q VI vigiles studiis noctes egere, diesq;,
Parcere non oculis, nec voluere sibi:
Hos celebres lato nomen disseminat orbe,
Ac simul in cælum fata suprema vehunt.
Mortua non mors est, quæ etiam post funera viuit:
Hoc decus à Musis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Ista ferè Brugis, Viues Lodouice, sepulchro
Addita sunt vestro symbola marmoreo.

Præ-

Præcocia non diuturna.

PRAECOQVA si carpas, & quæ matura colore
Non bene sunt, hora spes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque sua putredine lucem
Momento simul hæc, interitumq; vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore superbo
Ante diem emisso caule statimq; perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num soleat pignora ferre sibi.
Floribus haud tuta est properans quoq; amygdalus ipsa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ subito vis carpitur igni,
Et viduus sese conficit ipse calor.

Partes hominis.

PRAECIPVAS nostri partes tribuere vetusti
  Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
  Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra nam bile senescit;
  Tristibus & vitam sustinet ille modis.
Iupiter ast hepar proprium deposcit, amoris
  Namque putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis est cupidus Mauors in prælia ducens,
  Cor, cerebrum, Phœbi quippe calore vigent.
Sed stomachus Lunæ, quia debilis, humidiorq;
  Renes & generis membra cupido fouet.

Mu-

Musarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virg.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO *gesta canens transactis tempora reddit.*
Melpomene tragico proclamat mœsta boatu.
Comica lasciuo gaudet sermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpsichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato saltat pede, carmine, vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vranie cæli motus scrutatur, & astra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.

Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Musas:
In medio residens complectitur omnia Phœbus.

Casus interdum naturam supplet.

DICITE *mortales si quid mirabile dictu*
Vidistis, vel visuros vos creditis vnquam.
Multa ferunt casus, naturæ impletur & ordo,
Quo sit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam consequitur, transfigit cuspide acuta,
Vulnere de medio labuntur pignora, onustam
Interimens matrem fœtus eliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effecisset anhelo,
Porca suam sobolem dat casu mortua viuam.

Sic genitus fertur materno funere Bacchus,
Sit licet ille bimater; at hi gemina quoque fœtus
Eduntur matre, & grauida, & qui perferat hasta.
Sic pariter lucem perdit sus, dátque soluta.
Vbera sic delitura Atalantæ præbuit vrsa:
Lethiferum & casu mox commoda portat vtrique.

Μισάνθρωπος Τίμων.

Ad Hieron. Cardanum.

ODERAT hic cunctos, nec se, nec amabat amicos,
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili nascitur atra,
Anxiat hæc, curas suppeditatq; graues.
Quapropter cecidisse piro, fregisseque crura
Fertur, & auxilium non petiisse malo.
Suauibus à sociis, & consuetudine dulci
Qui se subducunt, vulnera sæua ferunt.
Conditio hæc misera est, tristes suspiria ducunt,
Cumque nihil causæ est, occubuisse velint.

At

At tu dum poteris, noto sociere sodali,
  Subleuet vt pressum, corque dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorsus commercia, grato
  Atque sodalitio, subsidiisq; carent:
Aut Dij sunt proprij, aut falsus peruertit inanes
  Sensus, vt hos stolidos, vanáque corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica sponte
  Donata, in lucem mittito, si memor es.

Voluptas ærumnosa.

QVI nimis exercet venatus, ac sine fine
 Haurit opes patrias, prodigit inq; canes:
Tantus amor vani, tantus furor vsque recursat,
 Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
 A canibus propriis dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos pascit odora canum vis,
 Venandi studium conficit atque vorat.
Seria ne ludis postponas, commoda damnis,
 Quod superest rerum sic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
 Deperit externas corniger ista luit.

Insignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

HAEC insignia nuncij Deorum
Sunt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
Est caduceus anguiger, crumena,
Cancer & lyra, vespa, gallus, alæ,
Hircus & canis, hæc notent quid audi:
Promptus ingenio satis, memorque est.
Prudentem eloquio, vagum, sagacem,
Et furem, vigilem, ille fraudulentum
Dat rebus temerarium, ac seueris.
Hircus vim eloquij monet stupendam:
Serpentes, lyra, pacis atque alumnum;

Ne damnis cumulet canis loquelam:
Reddat, est trutina, vt suum cuique:
Est ferrum, insidias necemque vitet:
Caussis eloquio locus foroque:
Punitur gladio scelus, nefasque.
Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt consona sint, loquantur apta.
Haec Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium praeesse multis:
Namque haec symbola habent suos sequaces,
Et possunt studiis simul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesque.

Tem-

Temporis iactura.
Ad Pilulam.

PARVVLA *cur fallis iuuenes tua signa secutos?*
An reficis vires munera númve refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vsa
Tu propriis extra limina salua fugis?
Mox inuenta places, iterumq́ue redempta moueris,
Ac solita toties isq́ue redisq́ue via.
AEgris haud verita es certam spondere salutem,
Qua sanos priuas, inq́ue furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas:
Conueniunt nugæ, fictaq́ue verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abusibus istis

Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur sumptus minuas, & tempora multis
Restitue, aut nunquam sufferat aura leuem.

Dij cœpta secundant.

IN terram pila quæ iacitur connisa resultat,
Et leuat in medium se aera, prona redit.
Excipit hanc densis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conscia vota manus.
In Superis quisquis solitus spem ponere curæ
Audeat, en cæptis protinus astra fauent.

Simul

Simul & semel.

QVAERITVR, & tantum iactatur lite perenni
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc discordiam,
Nobis, quod caussas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti nostræ simul indidit vsus,
Poscebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & simul minutula.
Non spacium, aut tempus tum partibus intercessit,

Cer-

Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum separet ardor,
Nos superet hæc opinio.

Pretiosum quod vtile.

Ad Achillem Mapheum.

MVLTA *solent homines precio dignarier, aut*
Rara, quod & longis aduehat vnda locis.
Vana superstitio, communi dignaque risu,
Hoc rarum cornu sed probat vtilitas.
Nam quibus est animus poclis miscere venena,
Omne malum præsens hæc medicina vetat.
Regum thesauros ornat, preciumque rependit:
Hi sumptus laudem non meruere leuem.

Tem-

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM Thirus deponit quolibet anno,
Induitur pellem mox iterumq́; nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora;
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas:
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque Hyemis, ſit vicibusq́; calor.
Colchica Ver, AEſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq́ue typhas Bruma regignit aquis.

Inter-

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſſis.
Arcum ſi nimium, ſubitóq; velis, diúque tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres; dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciúntq; habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima temperies, mediúmq; vtrinq; ductum.

Nullum

Nullum malum solum: vel,
Vno bono sublato, mille existunt.

HERCVLEIS quanquã manibus fortissima quæque
Monstra, truces, domitæ atque occubuere feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra;
Cuius ab abscisso vertice creuit opus.
Quóque magis pestem iugulat, capita vndique collo
Aucta renascuntur, cædeque monstra valent.
Haud secus indignè quos iactant fata, malorum
Augescit numerus, vim cumulátque dies.
Vno si expediant miseri se, mille recurrunt
Damna, labore nouo pristinus estque minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida sustulit ætas:

Vno

Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita est caussa, decem redeunt.

Heroës diuini.

EST *Ducibus præsto Diuûm præsentia, cuius*
Consilio, & nutu prosperiora gerunt.
Non ruit imprudens aduersos semper in hostes,
Sed cauet, occultis & manifesta notat.
AEneas quoties vmbris subducitur, inq;
Prælii seruatur, dum sua fata sinunt:
Ardua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
Id facit AEneam, at Iupiter hostis erat.

Stu-

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptistæ Pignæ Ferrar.

Est vas quod capitur, ritè iuuans auriculis suis:
Ansam sed cupiunt solliciti prendere dexteram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam sed pueri, desidiosi, ingenio ac pigri
Prensant, atque senes qui fugiunt sæpe molestias.
Res cunctæ duplici, vera fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel stimulus laudis, habent manus
Promptas, queisque velint adiiciunt seriò non leues.
Pertæsi studij, quósve labor durior opprimit,
Ansam non superant, & fugiunt sollicitudines.

Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus.
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonsus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisque suis præposuit Pigna negotiis.
Sed tu Pieriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Expe-

Expediens experior Bombyx.

DONEC oberatum expedio, ditesque labore
Pendulus efficio, me impedit istud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixque morando
Commorior, sobolem semine linquo tamen.
Haec ignara mali sequitur quoque fata suorum,
Nullus & ob lucrum est qui monuisse velit.
Tantus amor pensi, tantum vos serica nostra
Delectant, vitae parcere nemo potest.
Res nimium dura est multos seruire per annos,
Nec retulisse lucrum, se implicitumque mori.

Grammat. Dial. Rhetor. Historiæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT tres præstantes diuersa veste puellæ,
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex historia est, lux, custos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, propriis affectibus obstat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine simpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc pone Rhetorica est sequens loquacior.

Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Vestita longo syrmate atque obambulat.
Et studet effi cto lucrari schemate causas,
Dum se venustis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit hasta:
Premendo nil vrgens suauiter liget.
Aspera, non habitu sequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de suo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitq́ue,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Assimilata fuit variè quoque lumine Phœbi,
His sed parum iuuabere absque grammatis.
Illa etenim solidi sunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners statuet nihil perenniter.
Historia vt canis alatus, Rhetorq; Chimæra,
Sit Sphynx Logos, Virgo hæc tenens columnaq́ue.

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equis ve,
Cursu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Pisces natare iussit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ restabat.
Concessit at loco horum
Formam, placere possit
Qua, vincere & seueros
Ignes, acuta tela.
Tantum potest venustas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS Strepsiades fuerat miser ad dolos notādos,
Queis possit elusisse creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Densis nec ista nubibus scrutari.
Res si digna foret studiis, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesq; dolosq; senem meditari ineptius nil.
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo sciat fatuus bene moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertque, natos.

Tolerantia.

FORTIS *in aduersis animo non frangitur alto:*
Sed contra semper promptius ire parat.
Crescit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Pascitur hic læsis, vincula nulla timet.
Aureus vt foliis & lento vimine ramus
Auulsus simili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit variis exercita curis,
Quóue magis demis, copia maior erit.
Augescunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum absumit, perficit illa labor.

Perse

Persei fabula.

PERSEVS *Gorgonis abscidisse fertur*
Palladis clypeo caput tremendum,
Equo & præcipiti procul tulisse.
Qui se delitiis libidinosis
Dicarunt, gelidi rigent sopore,
Membra & humidiora pituita
Facta post studiis parum Mineruæ
Sunt apti, ac remorantur aptiores.
Hæc tu subsidio fauentis almæ
Vinces Palladis anxio, & labore,
Doctrinamque plagas feret per omnes,

Et ſparget decus eruditionis
Latè alatus equus, vehet perenne
Fama nomen & orbe, poſteriſq;.
Stratam Mæonides quoque à Mineruæ
Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc ſunt Perſica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum ſui relinquens.
Vel ſic: res bene fortiterque geſtæ
Scriptores pariunt bonos, aluntque.

Phyſica

Physica & Ethica.

Ioan. Aicholtz medico.

NATVRA *exercet tectis indagine rebus*
Mentem, ne cuiuis cognita mox pateat.
Nempe parens sese vestiuit nubibus atris,
Sollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
Id studium præstat, vigil & solertia tandem:
Sit quadruplex mundi quòd ve reuelat opus.
Huius alumna sed est praxis, mandata capessens
Notitiæ, ac licitis vsibus apta nitet.
Socratis hæc placuit studio: quid enim sine rectis
Posuit exemplis ille φίλος σοφίας?
Hæc sterilem nutrit Platanum, dat mitia poma

Altera,

A litera, queis oculos aridum & os reficis.
Viuimus in dubiis, breuis est & vita, sodalis,
Occupet hanc prudens vtilitate moram.

Virtute duce.

Ad Barth. Marantham.

NATVRAE cæcos qui norunt soluere nodos,
Et caussas quærunt, cuncta notare solent.
Hi flammam dicunt accensum lumine fumum.
Res etiam expertis sæpe probata viris.
Natos in stabulo, obscurisq; parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget:
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

In spe fortitudo.

CORNVA qui tendit, volucres iraq́; sagittas
Mittere in aduersum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, durissima chorda est,
Laxa nec infractum sternere tela queunt.
Assistens quidam è sociis animum addidit ausis,
Et monet arcum vti totum in sua vota trahat.
Persfer & obdura, reliqua dum parte sequatur,
Ille ait, hoc facinus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentq́; nefandum
Corripere, inuexit quod mala turba, scelus:
Auxilio adiuti diuino cepta remittunt
Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.

Et mora nil animos frangit, sed firmat in omnes
Euentus: tales quid meruere Duces?

Alchymiæ vanitas.

PERPETVO *sudat cur Carbonarius iste?*
Dissociare igni vt mixta elementa queat.
Cur quod nusquam extat, fuit aut essentia quinta,
Hanc pretio quærit, sollicitatque focis?
Hoc stolidum mandat pectus, nec sana voluntas.
Quid referet lucri? viuat vt inde stipe.
Quæ miseros hominum cepit dementia sensus,
Incerta vt certis sint redimenda bonis?
Spem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
Soluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Iudi-

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præstātior alter,*
Qui tenuit magni Troica sceptra senis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxq́ue, sororq́ue
Illius excelsi qui iuga summa tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Frustra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.
Namque Venus Cytherea placet, calor ossibus ardet,

Munera

Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ suauia reddis
Pectora, quæque potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi sola dabis solatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegesis.

Est adeò Stygiis mens nostra immersa tenebris,
Vt non quæ bona sint, quæ mala despiciat:
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioq; perit plurima turba suo.
At reputes quæso Paridis tu semper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum

Dum viuo prosum.

EN quercus carie, & fulmine perdita,
Trunco conspicior semper inutili:
At non sedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, sensus & infimus
Nutrimenta sinit contrahere vndique,
Nunquam desero suetum
Alendi officium meum.
Prosum trunca, nouis frondibus, augeo
Vestros ruricolæ continuò ac focos.
Quod possum, licet ægra,

Vobis vertice largior.
Vellent si pariter nempe laboribus
Dum viuunt homines sollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:
Longè esset melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, prospero & æthere
Nostris afforet ausis
Alto qui sedet æthere.

Apta;

Apta recipiunt.

Carolo Clusio.

ROBORA *quò puteis, fluuioque diutius insunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cæteradumque natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix testacea lædunt,
Mœsta cothurnici nilque cicuta nocet.
In medico non est semper sanetur vt æger,
Formáq; naturam suscipientis habet.
Thersites nunquam in varium mutatur Vlyssem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Psittacus est docilis, bos lentus, pegasus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Felicitas indigna, vel superflua.

SPONTE vomunt celsa dominis super arbore molles
  Serica vermiculi, crescere cuncta putes.
Non alitur foliis, nec fotu, sed sine cura
  Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem messes, hæc gloria ruris adesset,
  Mox ego ditarer, millia multa darem.
Hæc fortunatis nimium sed contigit arbos,
  Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel sors quos tabulis hæredes grata supremis
  Scribit, auetq; suo mortuus esse loco.
Mi satis est aliquid duro peperisse labore:
  Prædia quæ veniunt sorte, pericla vehunt.

Con-

Conſcia conditio.

Est homines inter proprium diſcrimen honoris,
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quóſque Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusque domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem,
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

V E S V I V S *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumque nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poetæ,
Qui dedit Ætnæis frigida membra focis.
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumque fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceſſit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Mutua & Coniuncta.

Ad Francisc. Robortellum.

AE R E A *quæ turri auditur campana, monetque*
Ad sacra conueniant vir mulierq; Deûm.
Non à se reboat, pistillo tacta sonabat,
Hæc operam tradunt mutua, vir q; sibi.
Quis sapiens dici poterit, si sensa voluntas
Exprimere, & docta nesciat arte loqui?
Dat sine mente sonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam studium sine diuite vena
Fert laudem, rude nam quid tulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude docesque;
Te schola miratur, te Venetique colunt.

Voluptatis triumphus.

QVI currus trahitur ceu domitis equis,
Et quo grata voluptas sedet, & penes
Illam quas comites semper habet suas,
Naturam illius innuunt.
Est duplex etenim, suauis, & improba,
Monstrat læua manus commoda quæ vehat
Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hæc, illa nigro est equo.
Læuam vina, Venus, sæpe etiam dolor,
Et facti comes est quem quoque pœnitet.
Saltantem stimulo promouet, & puer

Cæcus curat equum nigrum.
Sed castæ socij sunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi
Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appositas habent.
Tu quicunque sapis, delige dexteram,
At læuam fugito: præmia sunt enim
AEterna illius, ast huius ab omnibus
Detestanda bono, & pio.

Dulcia cum amaris.

EST *vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,*
In damnis aliquid ſemper adeſſe boni.
Id quoque teſtatur ſeries æterna globorum,
Binos namque malos qui moderetur adeſt.
Hanc quoque temperiem ſuauiſsima Muſica ſeruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus eſt, & cognita virtus,
Hæc norunt, præſens atque figura monet.

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter aſſequitur biſſenis, Marsq́; duobus.
Sol vno: tercentis quadraginta diebus

Mer-

Mercurius, Cytherea nouem cupit addier istis.
At vaga signiferum Luna omni mense pererrat.

Animi sub vulpe latentes.

CVR mihi blandiris vulpina veste sodalis?
Quid toties priscam fingis amicitiam?
O disti dudum, nil credo, dextera fallit,
Et didicit caudam flectere læua manus.
In syluis æquè non latro terret opacis,
Quàm simulata fides, subdolæ & insidiæ.
Qui me prosequitur, vulgoq́ue minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & ense latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias sedulitate malum.

Tempe-

Tempestiuè cauendum cuique ætati.

DVM tibi sunt vires, iuuenilia pectora, disce,
Teque operi gnauus nocte dieq; para.
Quod semel elapsum est, nunquam reuocatur in ortus,
Tempus: id exigimus more fluentis aquæ.
Ni tibi sint messes æstiuæ, frigora lædent:
Ni studeas iuuenis, pauca senecta feret.
Ostrea sic noctu pascuntur, pinguia Phœbe
Et fiunt plena, temporibusque cauent.
Nudus ara, sere nudus, hyems ignaua colono,
Formicisque minus dedecus est sapere.

Ne-

Neglecta virescunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clarissimum.

Vt scandit muros hedera, & latè petit altum,
Sit neglecta licet, nulla manusq; colat:
Sic multos videmus odium quos pressit iniquè,
Virtutem in primo constituisse gradu.
Tandem sponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt serpens hederam non sinit, inque habitat.
Ingenij semper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuque latère velis.
Largius effundet subitò se gratia Regum:
Οὐκ εἰρῶνα volet plena fouere manus.

Inui-

Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulsa tu probitate sitim?
Nónne magis crucias te ipsam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat esuries?
Obscurum hæc eadem momum, clathrisq́ue remotum,
Te sequiturq́ue simul Zoile pœna grauis.

Pri-

Priuatum lucrum damnum publicum.

SI membris hominum forent
Sensus, & regerent ingenio sua,
Hæc vt pars cuperet fame
Nutrimenta aliÿ subtrahere obuia,
Exaresceret & prior:
Nonne hac impietate, atque cupidine
Noceret propriis quoque?
Sic tantum sua qui sollicitant nimis,
Nil communibus & student:
Postremò in laqueum fraudibus ac dolo
Deserta patria ruent:
Priuatis igitur sit modus, vt queat
Vicinus quoque viuere.

Mar-

Matthiæ Coruini Symbolum.

Symbolo Ioan. Regis auctum.

V T lupa non proprios, alienos ſed quoque fœtus
V bere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus auctor
D um ſuperat cunctos, ingenioſa fouet.
H uius ad imperium concurſus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
V ndique cogebat veterum monimenta, ſuperſtes
Q uo foret auctorum fama, decensque labor.
C ontudit indomitos vel ſolo nomine Thracas,
Et pauidos multo ſanguine fudit humi.
P annoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?

Tum Venetum supplex factus & ipse leo est.
Gryphe nec inferior sacer & tunc coruus Apollo
Est habitus, presso gutture suauè canens.
O vtinam in regnum qui successere, triumphos
Conciperent animo, claraq; facta ducis:
Saeua sed internis cesset discordia rebus,
Et proceres concors sensus in arma vocet.
Quod nisi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, salus nulla est pòst reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hostem
Arma, nec impensis bibliotheca minor.
Quae propter laudes repetet bene grata vetustas,
Nec minor inceptis gloria semper erit.

L Alte-

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

ALTERIVS *semper vigili qui cogitur vti*
Consilio, & monitis, rebus nec prospicit vltrò,
Hunc similem pinnæ dixit laudanda vetustas.
Nanque illa esuriens conchas distendit hiantes,
Pisciculum vtpote sit, prædam & cumulare natantum.
Verùm ignara nihil sentit, nec claudit habendo
Escas, ni moneat rostro cancellus acuto,
Comprimat vt subitò prædam communiter aptam.
Optimus est propriis qui rebus prouidet ipse,
Nec temnendus erit, si audit quos poscit amicos.
Exosum cunctis fugias, qui spernit vtrumque.

Fidei canum exemplum.

SIT *quanta odori vis canis,*
Et quæ fides erga suos
Heros, monere quos vides
Possunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel simillimæ.
Hi me sequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Lutetia hoc frequens tulit,
Videre Romam nescij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,

Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt simul,
Ducentur & spero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Sensus inesse cur neges
His bestiis sequacibus?

Tir-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

VRBS est Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
  Tirnauiam vulgus nomine, reque vocat.
Bela etenim Regum ditissimus vndique cinxit
  Mœnibus, ac densam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemque videre serenam,
  Vitalésque haustus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro insigni, cælestis vtrinque tuetur
  Nuntius, & Christo præside tuta manet.
Vtque nihil certum in nostris sine numine rebus,
  Sic rota, ni firmes, voluitur instabilis.
Hactenus hæc contra sæuissima fata Getarum,

Fortiter hostiles se apposuitque manus.
Messibus, & diues Baccho, mercator abundat,
Armis iure potens, clara Deûmq; metu.
Hanc saluam longos tueatur Christus in annos,
Turcicus hic furor & diminuatur honos.

Tori-

Tori reuerentia.

TANTA fuit multis sacri reuerentia lecti,
Vt dicas nullo concubuisse toro.
Nam post somniferæ surgentes munia noctis,
Mane recens pressos obuoluere locos:
Indicio ne essent vestigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adesset honos.
Candaules pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim prostituisse Gygi.
Quanto nos, gerimus qui Christi nomina, castos
Atque verecundos conuenit esse magis?

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Lusitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra & vndis,
Signum dedit, pateret
Natura singulorum vt.
Latratibus canis sic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornibus petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus
Et scorpius cauetur.
Est nuda frons, sed index
Mortalibus negatus,
Vt nosse, quis bonus sit,
Nequeas, tibi à maloque
Dum tempus est cauere.
Dextera tenet tabellam
Rasam, notis nec vllis
Insignem, amicus vt sit
Qualis tuus, colis quem
Tot sedulus per annos.
Scribas mihi potes si,
Num candidè, doló ne
Tecum egit: at recusas

Dege-

Degeneres.

Theca loquitur.

Nil habeo præter formam testudinis aptæ,
Atque sinu tueor fila canora meo.
Nulla mihi vox est, non chordæ, nullus honosq;:
Muta sed assimulor, credita dona tego.
Saltem aliqua ornasset miseram me voce Magister,
Ne rupta in flammas turpiter abiicerer.
Degeneres qui sunt, modò auitaq; stemmata iactant,
Vmbram maiorum nobilitate gerunt.
Nobilis ex virtute suos sectatur honores,
Et proprium factis quærit habere decus.
Annulus effigie insignis, vultuq; paterno
Detrahitur digito non malè Scipiadis.

Tyrannus.

REGIA qui solus moderatur sceptra tyrannus,
Parendum est quidquid stulta libido iubet.
Ni facias, cogit, caussam, dextramque minacem
Opponens, misera sustulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi sic sæue Monarcha manus.
Vtque vorax passim rapit obuia quæque silurus,
Mitior haud diris Regibus est animus.
Cuncta premit nutu, subigit, simul astra requirit,
Lætitiæ caussas corripit in gemitus.
Quodlibet vsque licet, sua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diui-

Diuina humanis non temerè miſcenda.

SCRIBVNT Deos, qui more hominum pios
Lugere, cœnas lautaque prandia
Sequi, timere quod doletque:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poetæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſtis & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Canis queritur nimium nocere.

NON ego furaces nec apros insector & vrsos,
Applaudit nec hero blandula cauda dolo:
Sub iuga sed mittor validus, traho & esseda collo,
Quæque leuant alios viribus vsque premor.
Per vicos ductum me alij latratibus vrgent,
Miratur casus libera turba meos.
Quàm fueram charus dominæ, si paruulus essem,
Non mensa, lecto nec caruisse velim.
Sic multis vires, & opes nocuere superbæ:
Contentum modico & profuit esse statu.

Nus-

Nusquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem suum.

DVM rigidos artus elephas, dum membra quiete
Subleuat, assuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, succidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prælia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nusquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schæneida vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt, dedimus quibus omnia nostra:
Saltem conantur deficiente fide.

Pro-

Pro ignotis sumere laborem.

Georg. Tanner.

R E B V S *pro minimis saeua pericula*
Stultum est suscipere, & consequier decus
Nullum pro dubiis nempe negotiis.
Graij cur Helenam praecipites velint
Conductam in patriam quam tulit Ilium?
Paucis visa fuit, libera nec foret
Vllis cognita qui lustra terunt duo.
Pro picta poterunt nec sibi conscia
Annos tot leuiter sumere sponsula.
At nos in grauibus quod superest breuis
Ocij, non studio gloriolae leuis
Ponamus, patriae rebus & asperis

Totos

Totos ingenio, ritè laboribus
Donemus: recinet posteritas bona
Famam, sic modica & vita erit vtilis.

In labore fructus.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubiis dignum rostraque munus habent.
Hoc gentilitij Sambuco schema dedere,
Æternum vt studiis proferat Orbe decus.
Est bicolor supra rosa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam suauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quę placidis semper moribus ęqua venit.

Ami-

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

SI ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij nullaq; imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium quis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit. teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Anti-

Antiquitatis studium.

Ad G. *Schirletum.*

OMNIA consumit tempus, longámque senectam
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monimenta, vetustas
Ne quid duraret, conficerétque situs.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet, en monstrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea testantur fuerint quibus aurea secla,
Multorúmque monent quæ tacuere libri.

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanſi, &c.

FATALI, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proiicitur: hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos,
Cur non ſic ludas, ſimiolaque leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto,
Peſtis adulator, morsque inimica ſiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisque licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola

Sola culpa præstanda.

De Antiphonte poeta à Dionysio damnato.

NVLLIVS *sceleris qui conscius esse putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam si præstitit, omnia soluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem sæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit socios:
Qui faciem vt sontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt hora crudelia iussa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum sibi conscia virtus

Fidit, & oblitum non sinit esse sui.
Socratis en quantum se mors diffudit in æuum,
Solamenq; mali noxia nulla grauans.

Simile à simuli non læditur.

EST quibus in furias animus, dentesque paratus,
Morsibus haud inter se appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
Aut anni cogunt, vt superare queant.
Piratæ rarò sese, prædoque latrones
Offendit, metuunt conditione pari.
Crescit at in duris virtus, maiora meretur,
Abstinet à victis, inq; superba ruit.

Ius & Philosophia.

Ad Aon. Palearium.

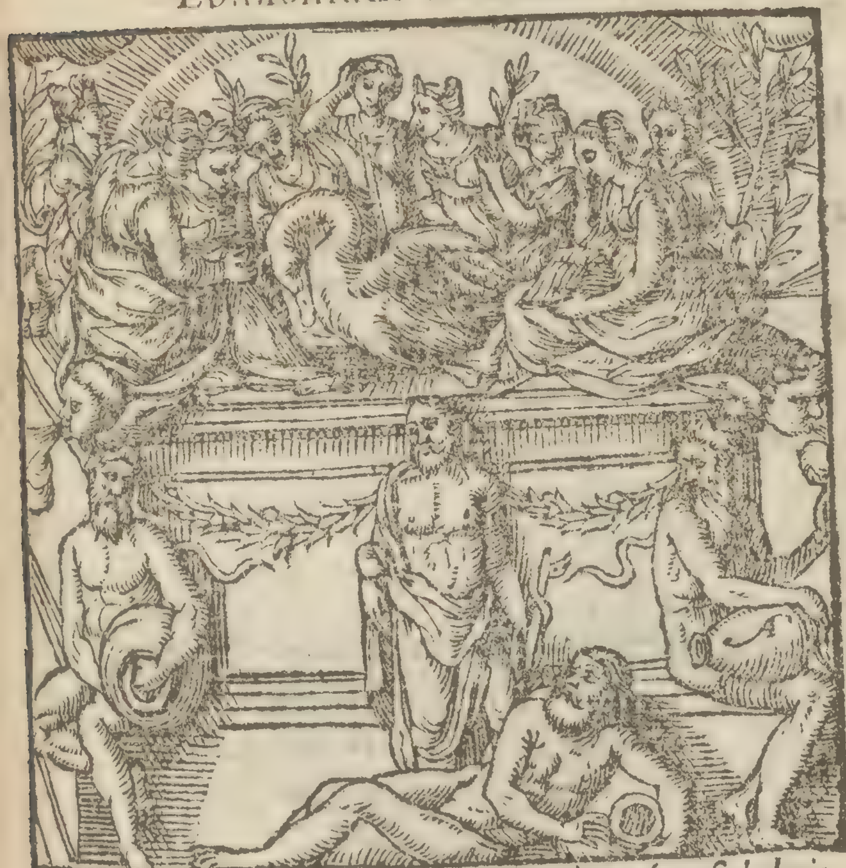
SERGIVS implicitas vicio, & seruire coactas
AEdes vendiderat: quas cùm Gratidius vltrò
Reddere venales statuisset, subticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus pretiúmque
Testaretur onus, sed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Exposcit, vicium siluit quod venditor illi.
Sed quid opus fuerat domino authoriqúe subinde

Significare malum expreßè, qui conscius esset?
Proin Sophiam, rectorum & fundamenta professi,
Mentem, animumq; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius sed linguam factumq; recenset.
Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Est sapiens igitur qui res intelligit altas,
Et sibi quæ constant semper non obuia quæque:
Consilium prudens variat sic rebus agendis,
Et tractat sese multò res inferiores.

Epita-

Epitaphium Lotichij S.

QVIS situs hac vrna? Vates, medicusque salubris
  Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoque Sabino
  Posthabuit, poterat quos superare breui.
Qui fluuij cessant, quid olor, tristésve puellæ?
  Quid circum lauri, quid medioque senex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
  Hunc Phœbo & defles nate, siletque melos.
Arcus quid pluuius superest? Hoc fœdus amicum
  Vesteque res hominum versicolore notat.
Sollicitos iuuenis bello, Musisque labores

Hic peregrè, casus sustinuitque graues,
Post vbi sedatam patriam, mitésque sorores
Aonidum sensit, dat Medicina locum.
Quid tellus, mare, cælum, aer, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuisse putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuam
Authori reddunt, posteritásque memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dícque vale: iunget nos rediuiua cohors.

In

In delectu copia.

Marco Laurino Brugensi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cúmque nihil desit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc spectat, mens est ignara decenter
Quæ inserat, aut demat, misceat apta loco.
Quid sine iudicio prodest habuisse tot auri
Pondera, ni videas queis tribuisse licet?
Vera loquor, quot sunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inqúe inhonora locant?

Auaritia huius sæculi.

Ad Anton. Muretum.

AEDIBVS his valuæ geminæ, quarum altera cultas
    Immittit partes, donaque portat hero.
Altera sed vacuos ad sedem ducit inanem,
    Clauditur illa inopi, muneribusque patet.
Has procerum clausas Musis nunc repperis ædes,
    Et sensus Domini porta biualua gerit.
Desine mirari, cur sæcula nostra poetas
    Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
    Existent, grandi bella tubaque canent.
Exulat ingratum carmen, facundia passim

Temni-

Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima ſedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Sors ingenioſa.

SAEVA *Magis quantum peperit diſcordia regnum,*
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaque
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Cælum,

Cælum, non animum mutant.

N O N *iter, aut cælum mores formare benignos,*
Sed natura ſolet, quæ moderata iubet.
Multi quos mitis naturæ finxerat ordo,
Externis vitiant ſe maculántque locis.
Quódque nemus Tygres prohibet, ſaltúsque Leones,
Post feritas maior quàm fuit ante, venit.
Laus eſt tot populos, mores, vidiſſe tot vrbes,
Sed quis amat quàm te cura paterna magis?
Erudiet quis te, primis quàm qui educat annis,
Vt ſenij fias dulce prementis onus?

Inteſtinæ ſimultates.

QVAE vires, regioq́ue ſuis affligitur armis,
In parteſque trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcórsq; voluntas,
Eq́ue ſinu exiſtunt flamma, faceſq; ſimul.
Quippe ignes tectis immiſſi incendia præbent,
Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
Occupet, exuſtis quique miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq́ue, ſuóſque,

Amoueat

Amoueat propriis iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt, quàm quæ se mæsta venena
Mutuo confodiunt, dixit Aristoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
Lethiferum vt pellat prompta saliua malum.

Pœna sequens.

QVI *furto abstulerat non paruo pondere carnes,*
Coniicit in saccum, collo onus inde leuans.
Dumque fuga celat facinus, diuertit ad ædes
Hospitis, & vacuat pocula larga siti.
Corripitur somno defessus, donec inertem
Strangulat appensum, sponteque punit onus.

Pericu-

Periculum authori nocens.

CEPERAT *exiguum nuper pirata phaselum,*
Et seruos quotquot prenderat esse iubet:
Sed leue concessit stolido victoria lucrum,
Prædaque piscator fit, dominusque minor.
Nam dum capturam solitas vectabat ad oras,
AEolus aduersis vela repellit aquis.
Titaniumque furor vinctos ad littus amicum
Sistit, heri collo vt vincla soluta ferant.
Mobilitas quanta est sortis, præcepsque volumen,
Quàm subitò authori damna parata nocent.

Defensio publica.

Ad Barth. Rom. I.C.

C V M *latitant leges, terrisque Astræa relictis*
Euolat, an solis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior sententia, visquê
Armorum est, subitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris, si litera vertat in hostem,
Codiceq; armatum persequerere reum.
Et licet, & semper licuit defendere nostra:
Ritè magistratus vindicat, vltor adest.
Is si deficiat, cur non armemur in hostem?
Sumere in armatum quis vetet arma bonus?

Noctuæ

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

Est pietas erga natos, στοργή τε πελαργοῖς,
Casibus aduersis prouidet vndique amor.
Hæc, quoniam insidiæ nocturnæ sæpe diurnis
Sunt magis obscuræ, peruigilare solet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox foliis Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat si noctua, quæris,
Occultam præter, caussa subesse potest.
Est sterilis, quare semper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe subinde damus.

Vel quia nox ſtudiis tribui melioribus aptè
Debet, quo vtilitas digna ſequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenque veretur:
Dum media illius ſurripit oua die.

Leuitas ſecura.

FLVCTIBVS *immenſis parua eſt iactata tabella,*
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusque per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moreſque probati
Inuidiæ obiiciunt, prompta pericla vorant.

Οὐκ ἔστι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CAELICOLVM AEneas regi dum in littore ma-
Taurum, aras viridi fronde operitq; Deo: (ctat
Vellit humo virgulta, sed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas sanguinis, omen habent.
Threicij regis facinus, Polydore, sepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturque tuum.
Quod scelus est vnquam commissum, quæ loca, tempus
Id recitent: tandem quin patefiat opus?

Si taceant cuncti, lapides ſyluæq; loquuntur:
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hoſpitium Macareus violarat cæde ſacerdos,
Pœna ſed in natos mox recidiua fuit.
Ob ſcelus inuiſi, quos verſat praua voluntas,
Et toties mutat, quid probitatis habent?
Horrenda inſequitur furiarum & conſcia pœna,
Cocyti æternum perluet vnda leues.
Non iure, aut lingua cedet Minois acumen,
Ante precor lapſis mens tamen vt redeat.

Princi-

Principum negligentia.

Dialogus ad Ioachimum Camerarium.

QVID Polyphemus habet? trunco vestigia firmat,
Errat balantum grex, sequiturque ducem.
Caecus at est custos, cui vino lumen ademptum,
Solaturq; nouum fistula rauca malum.
Nónne haec conueniunt nostri queis credita cura est,
Princeps, seu pastor sit ratione carens?
Deliciae priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata suprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?

Hæc te vix melius quiſquam moderatius vnæ,
Scriptis nunc merito quemque manere ſolet.
Craſſus ego tetros fugiendos ſempe rabuſus
Cenſeo, ſed veterum cuncta leuanda nego.
Quiſque ſuo ſenſu regitur, conſcendit Olympum,
Nec monſtrant greſſus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, ſed fronte gerebant,
Aere quo in medio fulgura proſpicerent,
Ac ſuperum vates quæ eſſent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cura

Cura publica.

Petro Victorio.

OBSCVRAS penetrat nubes, venatibus instat
Falco, sed aerium non premit vlla sitis.
Non ego declino, cumulatque volatus honores,
Aucupio mens est dedita tota suo.
Contulit hoc natura diu, vt seruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga summa pererro,
Nec mora, crede, orbis si peragrandus erit.

Hoc vtinam præstent, quos publica cura fatigat:
In medium, vt sibi quàm, consuluisse velint.
Tædia perpetuo superas, victoria nunquam,
Quam peperit studium, est interitura tibi.
Restituis veteres, ac donas luce sepultos,
Hoc præstare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut sumptus desunt, sed viribus impar,
Vmbram, si potero, consequar vsque tuam.

Or-

Ordo.

Ad Ioan. *Sturmium.*

ES T *via quæ potus, atque escas ducit in aluum,*
Est quoque quæ vitam suppetit aura leuem:
Hos natura sagax discreuit ritè canales,
Vt certas seruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infestet spiracula vitæ,
Exoritur tussi, sæuaq; damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confusio turbæ,
Constare & numeris dixerat omne σοφὸς.
Hoc tu Rhetoricis *scriptis, vitamq; per omnem*
Seruandum Sturmi maximè sæpe doces.

Virtutem honor sequitur.

Ad ampliß. Anthon. Verantium Episc. Agriensem.

MARCELLVS *duo templa struit, virtutis, honorum:*
Hoc sed non patefit nisi præstes inclytus ausis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præposuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius: quisnam leuiter tot præmia laudis
Consequitur, multum ni sudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo semita, victa
Molliter in suaues demum deducit honores.
Horum sint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, solidis seséque laboribus ornent.

Quod tu es, si quisquam, toties legatus in omnes
Europæ atque Asiæ partes, constanter adeptus.

Nihil negligendum.

Ad Ioannem Listhium Secretarium Cæsaris.

IMPVLSAM *ventis, & forti remige nauem*
Quis remoram dicat posse tenere mari?
In minimis etiam vis est, mora quælibet ingens,
Ni videas, præter spem remoratur opus.
Quæ ausa est Actiacam subitò tardare carinam,
Et prohibet cursus, parua echeneis erat.
Nil igitur spernat, cui magna negotia curæ,
Qualia pisciculus semipedalis agit?

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS habeant reges, mille arua superſint,
Vt prohibere queant vim, viciumq́; ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamq́; premas ſiccam proÿce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auaritiæ.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

Fœ-

Fœminei ſexus querelæ.

C v r nobis eminus, turba ſumus ſtultitia leuis,
Pulchras qui redament, coniugio moxque pecuniam
Tantam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
Cur non conſilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non ſocij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Seſe peruigilem cum clypeo, & caſtra ſequi docet.
At noſtra eſt ratio durior hac, conditio & minor.
Nam præſtat gladio vim pepuliſſe, haud ſuperarier.
Hæc poſſet meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, ſollicitè qui inſtituit, Deus
Ni mandaſſet; eat fœmineus ſub iuga coniugis
Cœtus, ſubiiciat ſe capiti & membra velut ſuo.

Celata virtus ignauia est.

QVID doctrina potest nisi publica scripta supersint?
  Gesta ducum recitet si bona posteritas?
Aurum dum latitat, nil venis atque cauernis
  Profuerit, fuluæ ni effodiantur opes.
Sic virtus celata parùm commendat honores,
  Nec magis ac mensa tecta lucerna micat.
Ingenio præstans, raris virtutibus auctus
  Proferat in lucem pignora, clarus erit.

Pietas in amore fideli.

Ad generosum D. Casparum Pruymer, Baron.

QVAE *sit relligio constans, nec prodita vanis,*
Hæc monet artifici picta figura manu.
Christus ab æterno qui nos dilexit, iniquum
Et propria voluit morte piare malum:
Insigni exemplo mandat fiducia constet,
Nec modò sit tectis condita pectoribus.
Non quod in humanis quid fiat nesciat ille
Mentibus, aut quicquam posse latere putes:

Sed

Sed quo nos amor, ac recti testatio fida
 Prouocet exemplis, mutuo & officio.
Nos etenim alterius Virtus nisi luceat actis
 Et latet, & citius fallere sæpè potest.
Hæc vbi clamosæ monstrabunt relligionis
 Rixæ, pax Christi, pax simul orbis erit.
Sed nimis ex odio geritur res, ambitionis,
 Maiorque vtilium quam pietatis amor.

Con-

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM regium vexat malum,
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Propriis referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.
Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus

Quæ cernis & cognoueris.
Nec secus iniquum qui gerunt animum, malè
De aliis sinistrè & iudicant.
Quod sunt malorum conscij, primi & duces,
Sic arguunt sese mali.
Quem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPI-

EPITAPHIVM GENEROSI ADOLESCENTIS GEORGII Bonæ Transſyluani, tanquam fratris, qui obiit M.D.LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλεθ' ἄπυσ' ἀρετὴ πάτρας λιπόνησμος ὁ Βῶνας,
  Θαῦμα χελσογενῶν τῶν φίλος ἔσκε θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
  Αὐτοῦ ἐπ' ἄεθλον, καὶ τελπόθητον ὄναρ.
Ὤ φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
  Ἡ γνητὴς κήπου φοῦξεν ὅδ' ἀθερίου.

Τὴν σοφίαν μεγάλου, περσπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
　Ἡ μὲν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρείσσον ὅπη δεῖ,
　Ἀενάῳ σύνεδρος νέκταρι, κἀμβροσίᾳ.
Νείοθι τῆς πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
　Προσδέκεται κριτὴν, τοῦ πλέον' ὅσσ' ἂν ἔφυ.

De eodem.

HOC *spes in tumulo patriæ iuuenilibus annis*
　Conditur, æternum sed valitura fides.
Hac pietas, Musæ, virtus, & candor amicus
　Mole subest, Christi dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit misero mors improba regno!
　Et decus, & famam, quæque dolenda tulit.
Sed tamen optata superest, semperque vigebit
　Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumque tuba exciuit rediuiuos ante tribunal,
　Hostes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quo longius imis
　Tempore secedit, perpetiturque nihil.
Hæc posuit charo Præsul monimenta nepoti
　Strigonius, fletu prosequiturque locum.

Iacobus Maniquet.

RAPTVS *es ante diem in cælum* Bona, *ne bona terris*
Vllo superstaret virtus, neve amplius vllam
Pannonia infelix spem libertatis haberet.

Fides

Fides non apparentium.

Ad Michaelem Brutum.

NITITVR *inuisis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piscis vt amne latet.
Est tenebrosum iter, angustumque ad templa Deorum:
Apparent minimùm, sunt manifesta tamen.
Sic nos qui in cælum Christus reuocauit ab orco
Credere promissis, tutaque verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora securos fallere, quísve potest?
Ingenium tibi diuinum est, facundia rara.
Suppedita hæc magnis, non mihi Brutus eris.

Ad inclytum Bohemiæ Regem Maximilianum.

De Turcarum Tyranno.. Anthonius Verantius.

FORTVNAE *illecebris nimiũ tumefactus, et haustus,*
Iam quocunque trahunt, it, sua vota, furens.
Quæque gerit, vi cuncta gerit, gerit omnia fraude,
Perfidia violat fœdera, pacta, fidem.
Quodq́ue magis noscas ex omni parte tyrannum,
Impius in proprium sæuit & ille genus.
Nec minus insidiis fallax pessundat amicos,
Deuorat & passim proxima quæq; ferus.
Sic non officiis, non fuluo flectitur auro,
Sic ius, fas, æquum calcat & odit atrox.
Frustra igitur pacem, frustra omnia cætera tentas,
Ense opus est, quoniam quos timet, hos & amat.

Fortissima minimis interdum cedunt.

EXARDET *subitò taurus, sua cornua in omnes*
Ingeminans, rubras si vestes conspicit antè:
Ingens sic Elephas furit albo sæpe colore,
Irrequietus init pugnas, & prælia miscet.
Vstos sic metuunt pannos ceruiq; fugaces,
Et gallo pauidus leo fit: minimisq; ferarum,
Et rabidi generis franguntur pectora rebus.
Nemo suis adeò confidat viribus, vt se
Non putet à longè vinci posse inferiore.
Occulta est horum quoque, nec bene cognita caussa.

Mediocribus vtere partis.

Ad Ioan. Andream à Schuambach.

F O R T V N A *quem mediocriter fouet potens,*
Et ritè viribus clientis consulit:
Non ipsa debebat relinquier statim
Vanè, nec asperis mutanda læuia.
Vt si quis è feracibus temerè velit
Hortis vel accliui, bonoq́ue colle mox
In verticem dubiè suam sortem leuis
Olympicum committere, hæreat globus
In scrobe iactus petendo maxima,

Vt nec queat ſurſum, deorſum nec magis:
Non ille cautior catello improuido
Fuerit, ſe:utus oſſis eſt qui vmbram fame,
Non quod tenebat ore certum iam ſuo.
Incertiore certa non mutauerit.

Sympathia rerum.

Ad Ioan. Andream Mathiolum.

ABDITVS *in rebus medicis consensus habetur*
Et morbis, sine quo nulla medela valet.
India gaiacum mittit, quo Gallica labes
Tollitur, in tenues sudor abitque vias.
Sunt maris ad Lunam motus, est solsequiive
Ad Phœbum, nomen quod tulit inde suum.
Succina sic paleas, magnes cogitq; metalla,
Et subitam Bubo contra Epilepsin adest:
Hæc quando infantes teneros infestat acerba,

Tra-

Tractatus manibus concipit ille malum:
In sese occultum ac deriuans vsque venenum
Corruit, & veluti fert miseratus opem.
Hoc nempe alterius flecti, succurrere damno est,
Optatum sine spe præsidiumque venit.

Ar-

Arguit fortuna virum.

Ad D. *Ioan. Baptistam Beber. Procancellarium.*

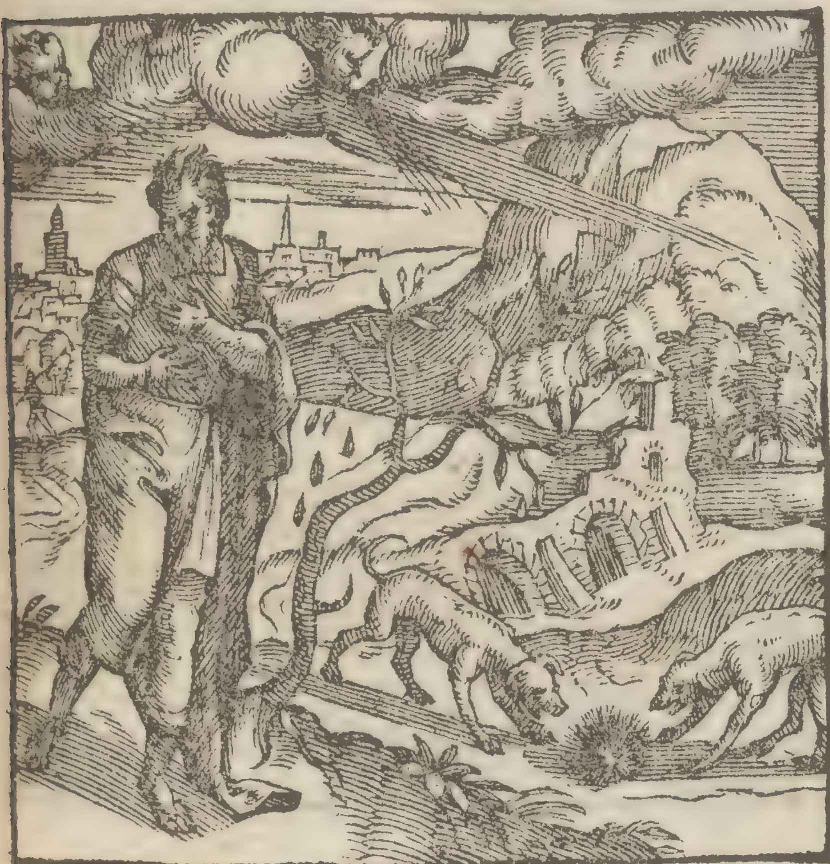

IN *pelago quærunt Lygures coralli æuquega,*
Ac primùm viride apparet, liquidumque videtur.
Dumque recens trahitur, pretio, non æstimat vllo
Mercator, donec poliatur, firmet & aer.
AEthere nam solidum fit mox, gratumque colore,
Et pretio crescit manibus dum tractat auarus.
Arguit & fortuna virum, durive labores,
Non domus aut modicis quæsitum patribus aurum.
Non latitas igitur, virtutum exempla probando,
Sollicitus semper qui tanta negocia versas,

Cæsaris & rebus seruis, secreta tueris.
Laudabunt igitur præsentes te atque nepotes.

Conscientia mille testes.

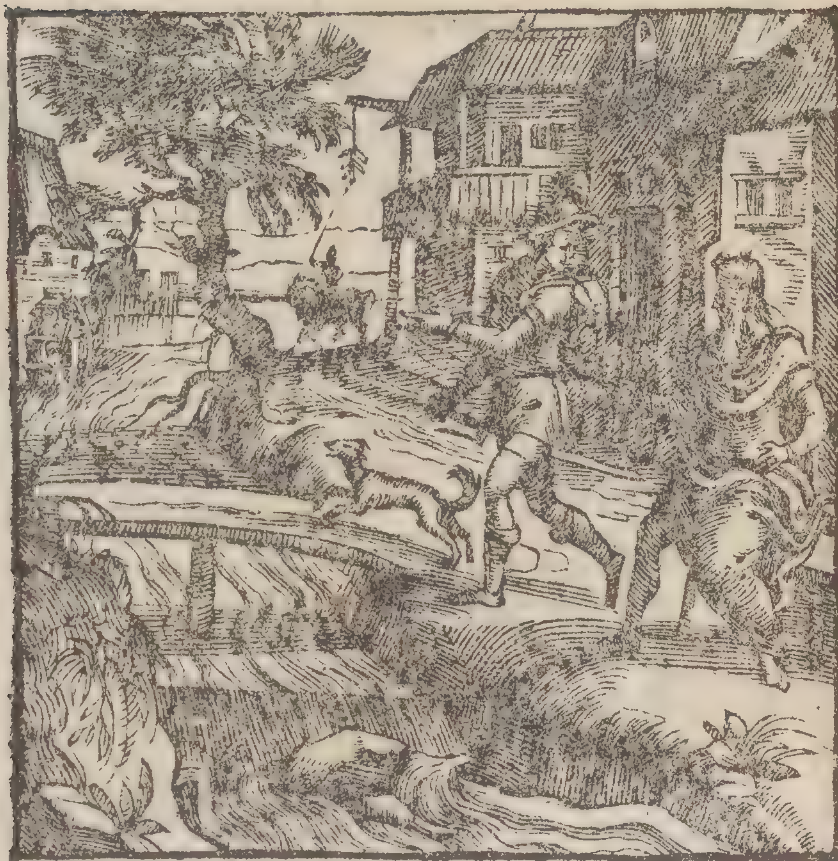
Ad D. Ioan. Khesubillerum Cubicularium Cæsaris.

VIRTVTEM *nullæ violant mordacibus aptæ*
Linguæ, nec rupes quælibet aura ciet.
Colligit vt sese cùm iniuria vexat echinus,
Ne leuiter noceant, commoueantq́ue minæ:
Haud secus æterni, ac veri mens conscia contra
Mendaces propria sæpe tuetur ope.
Obducas testes mille, atque pericula mille,
Negligit, insanus ni furor intus agit.

Nus-

Nuſquam eſt qui vbique eſt.

SAXVM ſæpe volubile
Nuſquam quod ſteterit, vel ſemel hæſerit,
Haud limo tegitur graui:
Nec motus faciles impedit æquoris.
Sic qui fortè laboribus,
Et longis ſtudiis fine carentibus
Certam non ſtatuunt moram:
Incertis dubij ſemper agunt locis:

Nev

Nec prosunt patriæ suæ,
Nec genti propriæ, his nec citò creditur.
Ergo sit modus omnium:
Intra quem labor, atque ocia gaudeant.

Dex-

Dexter vſus.

Ad Ioan. Becanum Goropium Medicum.

EST Aſclepius hîc ſenex,
Quo non dexterior fuit.
Fertur ſanguine Gorgonis
Morbos, atque pericula
Per dextram melius manum
Curaſſe, atque ſalubriter:
Læua ſed potuiſſe nil
Præſtare, aut potius malè.
Dextera hæc ſignificat modum,
Atque artem, ratio vt mali

Con-

Constet, qui medicus velit
Aegrum ritè periculis
Tutum reddere, liberum &
Quòd sint experientia
Quidam, non rationibus
Cauti, qui sine crimine
Auxerunt mala nescij,
Leuos hos reputes manu.

P Me-

Mediocria prosunt.

NON *sine caussa olim Bacchos miranda vetustas*
Duos fuisse prodidit: nempè senem, & iuuenem:
Tristem, barbatum, qui rixas excitat amens:
Hilari alterum fronte, & iocis, lis inimica cui est.
Vina fouent animos, faciuntq; furoribus aptos:
Ni sumpseris caute ac bene, plus nocuisse vides.
Sed moderata iuuant vires, alimenta ministrant,
Ac temperant curas graues suauibus indiciis.
Nempe senex gladios mouet, & conuitia iactat,
Necesq; plenas maximis sollicitudinibus.

Θέλω φρενῶν σταλαγμὸν ἢ τύχης πίθον.

Danieli à Rechnicz.

QVI præsentia conspicit,
Et ventura videt, præteriti est memor,
Prudentem meritò vocant
Omnes, qui valeat consulere optimè.
Talis conditio mage
Prodest, diuitiæ quàm innumerabiles.
Guttam prætulerim boni,
Solertisq; viri doliolis opum.
Fortunam siquidem potest
Prudens ingenio commoderarier.

Victoria cruenta.

QVI victor sentit cum victo se periturum,
Ambitione magis, quàm ratione tumet:
Quid mihi profuerit vinctus, qui mutua collo
Vincula molitur, me interimatq; cadens?
Sic elephas stratus complexibus vsque draconis
Conterit hærentem mole, ruensq; necat.
Ille mihi tandem pretium, meritumq; triumphus
Pendit qui factum non nece, laude beat.
Interdum causa melius cessisse videmur,
Dum mora vindictam leniat, aut moueat.

Sed tamen à summo vinci, victoria quædam est.
Conditio serui corrigitur domino.

Ex morbo medicina. Horat. Sat. ij.

PAVPER *Opimius argenti positi intus, & auri*
Qui Veientanum festis potare diebus
Campana solitus trulla, vappamq; profestis.
Quando lethargo grandi est oppressus, vt hæres
Iam circum loculos, & claues lætus ouansq;
Curreret: hunc medicus multum celer, atque fidelis
Excitat hoc pacto: mensam poni iubet, atque

Effundi saccos numorum, accedere plures
Ad numerandum, hominem sic erigit, addit & illud:
Ni tua custodis auidus, hoc iam auferet hæres.
Men viuo? vt viuas, igitur, vigila, hoc age: quid vis?
Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
Ingens accedat stomacho fultura ruenti.

Vir-

Virtus non ſplendor commendat.

FOETA iubas quū perdit equa in cōmercia non vult,
P ruritu ardentis, vel ſalientis equi:
N am ſeſe indignam, & ſpoliatam ornatibus illis
Ad venerem illecebra frigidiore putat.
V irtus non cultus nimium ſpectandus. adornat
F œmineum ſexum plus pudor illecebris.
N on opibus quantum valeat, formáve rogato,
Q uam redamas: quantum ſed ſit honeſta magis.
H aud veſtes animum decorant, non ſplendor inanis:
D uc quæ ſit potiùs moribus apta tuis.

Quæstus crudelis & perillæus.

QVOS *non crudeles quæstus, non damna Tyrannus*
Inuenit, vt pœnas accumulare queat?
Threirij nostros si quos cepere, redemptos
Et cupiunt, risu lethifero excruciant.
Iam plantas norunt quoque ferro scindere vinctis,
Quas sale conspersas lingere capra solet:
Vulnere quo in risum soluuntur, & omnia spondent,
Titillis subitò commorerentur enim.
Hoc crudele malum, sed visu suaue videtur:
Author in hac pœna viuere solus amet.

Vsus & astutia prosunt.

Ad Christophorum Carretam Archiduc. Caroli Consiliar.

S C I V R V S *obtectam nucem*
Spinis suis rigentem &
Miratur, absque fructibus
Egenus in labore.
At simiæ diuturnior
Vsus, vafer negotij,
Scientia hanc aperit statim,
Putamen haud moratur.

Habere quid prodest, satis
Nec vtier didicisse?
Est spes tamen futuri
Rudibus: nec vna fecit
Dies habere Pergama.
Fines sequuntur orsa.
Vel sic: latens diu solet
Tandem videre lucem.

Igna-

Ignari artes oderunt. Noctua.

Ad Obertum Gifanium.

ME nil merentem vt pessumam
Odêre stultæ en alites.
Nocere quantum scilicet,
Possint libenter & velint:
Sed pœna deinde congrua
Has punit, in laqueum & iacit.
Auceps enim per nos facit
Tot aduolare, retibus
Quas implicat mensæ parans.
Sic odij fructus nocent,
Fossor cadit foueam in suam.

Non sufficit ad singula sensus.

VNI præcipuè qui se dicat, Arma, labori,
Sufficient vires, sensus & apta dabit.
Plurima qui cœpit, nil rectè finiet vnquam.
Mens distracta simul cuncta videre nequit.
Applicitam terræ quis nescit fortiùs aurem
Quamuis longinquos mox retulisse sonos?
Sulphure dum glandes excussæ mœnia turbant,
Id docuêre hostes, fama fidemq; facit.
Exemplo cautè se oneret mens conscia paucis,
Vt ratio fructus constet vbique sui.

Dolus an virtus, quis in hoste requirat?

Ad Dn. Sigismundum Torda. Consil. Cameræ Panno. virum doctissimum.

In genus humanum serpens cùm sæuiit hostis,
Ilicet effugium tecta Cauerna patet:
Sed mora ni impediat, fugientem vlturus habebis,
Si latebram subeat rite sinistra manus.
Hac illum facilè educes, pœnasq; subire
Coges, optatam hanc dextra negasset opem
Insidias, igitur metuens non semper aperto
Marte, sed obscurè quod meditatur agat.

Oc-

Occasio mali præcauenda.

Ad Reuerend. Archiepisc. Strigoniens. Nico. Olahum.

Est opus ingenio, magnum solertia præstat,
Et nihil imprudens quòd benè fiat aget.
Temporis ast etiam rationem, quæque gerendam
Rem circumsistunt semper habere decet.
Pons glacie rigidus nisi tempestiua securis
Præcaueat subito corruit, atque nocet.
Sic Machometæus concretum diligit Istrum,
Tum premit, affligens milia multa rapit.
Consilium hoc vtinam moueat, quos debita cura
Exercet patriæ, publica grata quies.

Secura experientia.

Ioanni Sermeghij Consiliario Cameræ Pannoniæ.

QVI pateant tractus terræ, quæ climata donent
Hospitia, & pelagi quis furor, atque situs:
Cosmographi angustis describunt illa tabellis,
Atque domi ostendunt quæ peregrina sciunt.
Hoc iter haud spernas, siquidem experientia tuta est,
Posseq; momento cuncta obiisse iuuat.
Omnibus haud longas licuit penetrare ad Athenas,
Credereq; interdum, non meminisse velim:
Ni moueat studium Musarum, & Palladis artes,
Quas propter nullum non repetatur iter.

Pru-

Prudentibus miniſtris vtendum.

Ad D. Ioannem Vlricum Zaſium Cancell. Cæſ. Ma.

FERTVR *equo indomito, cùm prælia dira petebat,*
Vſus Alexander nomine Bucephali.
Auſus erat bellacem alius conſcendere nemo
Præter herum, talem Iulius inde habuit:
Sed mirum, vt fatear, veſtigia prima notabant
More hominis, ſimili ſæcula noſtra carent.
Si tamen admittunt aliquem hæc veſtigia ſenſum,
Prouida ſint vti queis bene quiſque velit.

Huma-

Humanis pedibus sit equus, rationeq́; frena
Temperet, aut nemo bella seuera gerat.
Principio apparent non omnia, progrediare,
Consilij fructus fine sequente patet.
Sic te, tot rebus sibi notis Maximus orbis
Princeps exornat, qui patre maior eris.

Non in mole, ſed pectore virtus.

Ad D. Philippum Czoth Conſiliar. Cæſariũ.

PER *clathros vidit leo duci, fortè regiq;*
Inſignem à puero non patienter equum.
Indoluit magno rugitu, ac ſenſit iniquum
Imperium, ſtultos talia poſſe pati.
Sunt etiam in brutis animi veſtigia clari,
Degeneres odit martia turba feras:
Corporũ at moles quid erit, ſi pectora deſint?
Num laudes facinus ſi ratione caret?
Sit leo magnanimus, ſit equus qui naribus ignes
Efflet, iudicium nil minus antefero.

In

In pœnam sectatur & vmbra.

Ad D. *Georgium Muslerum* I.C.

ACCINCTVS *gladio, facinusq́; in pectore versans*
Cœptum sollicitat suspitiosus iter.
Sæpius & timidè se vertens conspicit vmbram:
Hanc ferit, à sese & longius ire iubet.
Cumq́; leues ictus, ac mutua vulnera vidit,
Hic, ait, est sceleris proditor ille mei.
O, quoties terret sceleratos conscius error,
Armant in propriam fata manusq́; necem?
Inuidia inflatos ne cures, proteget ille
Pignore qui summo sustulit omne malum.

Scelus exosum.

Ad D. Hieronymum Pekh à Leopoldstorff.

QVI cædem spirant, atque ocia publica turbant,
Et nisi seditio quos animosa iuuat:
Hos fugiant sani, nec consuetudinis vsum
Protinus admittant, hospitiumq; negent.
Hoc tellus testatur idem, quæ respuit angues,
Excutit & gremio quæ nocuêre bonis:
Donec oberrantes sic fiant corpora trunca,
Et propria tandem morte venena luant.
Rectè discernunt tales tua limina, doctis

Doctus

Doctus & expertus qui probitate faues.
Qui totum iuuenis peragrasti gnauiter orbem,
Aulæ nunc Cameram consiliisq; iuuas.

Simulata virtus.

QVAM *pulchrè simulant quidam Virtutis amorem,*
Dum vitiosa tegunt:
Atque alios multò meliores ambitionis
Insimulare student.
Namque petunt, meditantur idem illi, quod reprehensi,
Sed ratione noua.

Haud cupidos auri dicunt, non frigore lædi,
Quando recurrit hyems.
Teuthones accusant multi, vt fornacibus aptos,
Militiæque minus,
Ipsi cùm foueant ignem, semperq; caminum,
Nulla sed arma parent.
Quis culpa caruit? intra, peccatur vt extra,
Corrige damna prior.

Caput

Caput seditionis tollendum.

FABVLA non ficta est sorices vexasse patronum,
   Nimium domum cauasseq;.
Nil tutum præ illis multos latuisse per annos,
   AEdesque tractatas malè.
Implicitos septem famulus dum conspicit, vnà &
   Caudis ligatos firmiter;
Omnibus hos dominus tentat cruciare venenis,
   Frustra diu at labor fuit:

Machina dum quædam post insidiosa trucidat,
Nec vllus inde apparuit.
Sic etiam nexus animalia dira fouebant,
Capita hæc prius tollenda sunt.
Diues consequitur nam pax authore malorum
Cæso: fruêre sic bonis.

Cæcum

Cæcum odium.

Ad Mag. Comitem Andr. de Bathor.

QVAM stultum est odium propriis cùm cædibus implet
Quis patriam, diro & sanguine tingit humum.
Qui sibi vindicta plus damni, quàm facit hosti,
Alterius pro vno & perdit vtrunque oculum:
Non ego prudentem dico, nec miror, amóq;:
Conditio melior nam est, Polypheme, tua.
Existunt hodie imbelles, qui damna vetusta

Omnibus vlcisci constituêre modus:
Atque sibi horrendos adsciscunt turpiter hostes,
Vt pereant, aliis dum nocuisse queant.
Est Deus vlturus tales, non sera nepotum,
Longaq; progenies hos numerabit auos.

Non copia sed vsus prodest.

PISCIS ab vndoso nostrum ponto influit Istrum,
Ichthyocolla carens osse, vel huso grauis.
Hunc piscatores quoties à viscere nudant,
Nil vnquam in stomacho se reperire ferunt.

Ad-

Additur icciрco dapibus vel principe dignis,
Noxia pinguedo nulla, nec esca mali.
Sed lupus, aut silurus adest, quem nouimus omnes,
Colluuies cuius viscera fœda grauat.
Semper edit, prædamq; nimis piscatur auarus,
Sed crudus ventri displicet ille bono.
Non est in cupido semper dicatur vt auri
Diues: & in paucis dat bonus vsus opes.

Ludus

Ludus, luxus, luctus.

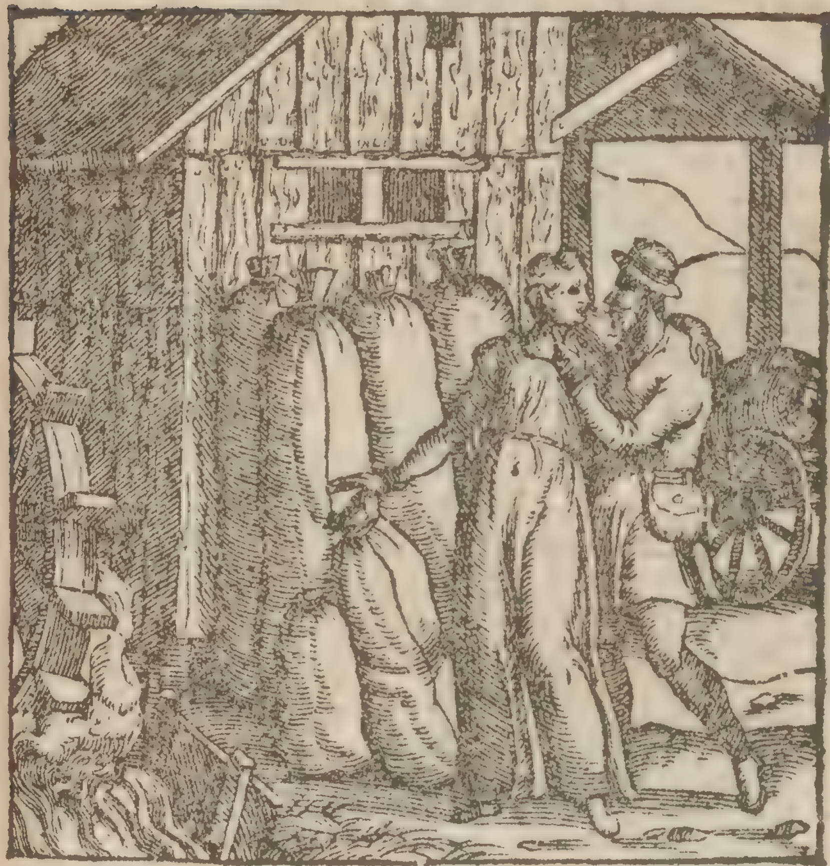

DVCERE *qui lusu vitam, sociósve morari,*
Atque solent fœda mergere luxuria:
Perdidit hos dudum Styga qui ditione gubernat,
Excipient luctus, pœna tremenda, dolor.
Quin longè hos grauius prætor vexabit Auerni,
Prose, proq; aliis dum geminat aferent.
Ne fidas temerè lætis, ac plausibus. an non
Litera distinguit gaudia iuncta mali?

Præ-

Præpostera fides.

E Iano illo Pannonio.

DONEC, *Anelle, tibi ſolus portabat aſellus*
Flaua volubilibus farra terenda molis,
Nunquam iuſta domum miſero menſura redibat,
Aut erat externo ſemine mixta Ceres.
Hoc & Prætori longo narrare libello,
Vicino & memini te mihi ſæpè queri:
Sed nunc egregiam vafer inueniſſe videris,
Qua caueas poſthac talia damna, viam.

Nam

Nam custos coniunx molitoris furta dolosi
  Seruat, & ad saccum puluerulenta iacet.
O, quàm salsus homo es, qui credere granula centum
  Non potes, vxorem credere, Anelle, potes.

AEquitas.

PRINCIPIS officium scire est, iurisq; periti,
  Quid iubeant leges, conueniatq; simul.
Lynceus est oculus iuris, sed prominet alter
  Turbidus, vt rigidum temperet arbitriis.
Non nimis attentum Respublica, nón ve remissum
  Exigit, in medio ius, veniæq; placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
  Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

Discors concordia.

QVAMVIS sit rerum dispar natura, minusq;
Conueniant, subigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuersa inter se virtute resistunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hec tamẽ ars miscet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen post medicina gerat.
Pestiferam illa arcet tabem, infectosq; tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Cautè

Cautè conniuendum principibus.

AVLICA qui tractant, seseq; fauoribus ornant,
 Interdum cedunt quos comitantur heris.
Cogit adulari virtus inuita probatos,
 Lingua facit, nutus, mens tamen illa negat.
Id modicè fiat, non his conceditur vti,
 Ni stet iudicium, ni pietatis amor.
Talpæ conniuet Iouis ales, dum videt illum
 Visu priuatum cernere posse nihil:
Non tamen immemor officij est, sublimia pensat,
 Nec se credit humo quin reuolare queat.

Stultitiam celare difficile.

DECREPITO à quodam dexter cõsultus Apollo
Cur fureret natus, num medicina foret:
Responsum Phœbus dedit, id non esse negatum,
Si modò deuoueat filiolum Harpocrati.
Quod forsan iuueni si non mens tota rediret,
Saltem cùm vellet dissimulare queat.
Difficile est stulto semper cælare furorem,
Nullus at omnino qui resipiscat erit.
Non illum helleborus, non fustes, mille cicutæ
Purgarint, non si Mercuriusq; velit.

Fatuis leuia committito.

Ad Generosum D. Leonardum ab Harrach.

INFANS *puer quum poscit equum bonum,*
Lignis, leui vel fertur arundine:
Sic currit, ac se cogitat quod
Postulat, & velit, tenere.
Interdum acutum ferrum etiam petit,
Offertur obtusus sine acumine
Culter vel è ligno paratus,
Decipitur facilè & puellus.

Vanis

Vanis, velim, sic pondera credier
Rerum, petunt quando ambitiosius
Grandes magistratus, honores:
Vt leuibus noceant, parumq;.
Iustè Baro te maximus omnium
Princeps negociis præficit, & sua
Credit libenter, qui mereris
Nunc quod es, & fueris deinde.

Exemplo caueto.

PERCVSSVS *ferula puer,*
Et rectè monitus quid facere audeat:
Pœnæ cuncta metu solet
Obseruare, nec in pristina corruit:
Vt vel crustula si velis,
Vuas per ferulam, sed comitem & dare,
Non fidat metuens minas,
Et præstare putat suauia linquere.
Hoc piscator idem facit
Ictus, dum refugit vulnera cautior.
Exemplo alterius caue,
Neu credas propriis viribus aut bonis.

Vindice fato.

Ad Georgium Hozzuthoti Consil. Cameræ Pannonicæ.

VINDICTAM *Deus haud malis remittit,*
Nec vult in vitiis suis perennes
Hæreant, reuocat sed in salutis
Rectum semper iter sequi volentes.
Punit nil minus impios repentè,
Vel serò grauiore sæpe pœna.

Vt quam lamina deſuper globúſve
Plumbi miſſus adeſt, volans ad ima,
Tardè, ſeu citius cadunt deorſum.
Alterum niſi latior quòd aër
Forma captus habet, globus figura
Sed velocius incidat, ruatq́;.

Spes aulica.

Christophoro Plantino suo.

F V I T *procorum quanta multitudo, sed*
Potitus vnus est petita sponsula.
Nec sorte victor toties sperans benè
Eurymachus illam duxit in thalamum suum.
Imago ludi istius est in aulica
Vita, scopum hîc omnes petunt variis modis,

Et ambiunt: ſed vnus aufert omnia.
Quiſquam nec horum credit antè, quàm videt
Vanam fuiſſe ſpem ſuam pòſt exitu,
Helenam ſibi nec traditam pulcherrimam,
Paſtoris indigni & ſubiſſe lectulum,
Iouis ſororem qui oderat, qui Pallada.
Spes aulicis in rebus haud eſt certior:
Cùm tempus, ac ſumptus profundas maximos.

Grandia

Grandia modò placent.

SVPREMAS *quia Athos excedit vertice nubes,*
Vmbras in Lemnum *proiicit illa suas.*
Id spatium nostris facit octo millia passus,
Res *minus expertis haud memoranda viris.*
Sed Rhodos insigni quoque nobilis ipsa Colosso,
Phœbe, tuis radiis conspicienda fuit.
Sic generosa solent patulum in diffundier Orbem,
Grandia mensuris complacuere bonis.

Modulo te tuo metire.

Ad egregium virum Collimanum Egrer Viennenſem.

QVEMVIS conditio ſua temperet, atque ſupellex:
Non malè qui latuīt vixit & ille bene.
Ne ſpernas humilesq́; caſas, tenuesq́; caminos.
Sunt qui non curant prædia, pingue ſolum.
Sed pede ſe digno virtutis conſcia vita
Metitur, fructus carpit & inde ſuos.

Quàm

Quàm rectè perdix, cothurnix, phasius ales
Nidos in planis deposuere locis!
Scilicet alarum breuitatem, & pondus iniquum
Corporis expendunt, alta aliisq; sinunt.
Hoc quoque tu spectas, qui posses grandia quæque;
Impositum curas sed bene tutus onus.

Sacra

Sacra ne violato.

Domino Paulo Bornemissa Epis. Transsyluaniensi.

ARAM Pausanias in summo dicit Olympo
Conspectam, circum quam sacra picta forent.
Exta etiam cerni volucres quæ intacta rapaces
Liquissent, superûm quòd rata vota manent.
Sunt faciles superi, precibus sese Deus offert
Hora, qua erroris pænitet, atque pudet.
Fortè tamen si quid non vanis vsibus olim
Et pura oblatum mente, pieq; vides:
Cur temerare velis, cupideq; in peius abuti,
Sacrilegas vetitis iniicere atque manus?

In

In sinu alere serpentem.

Est vrbs præualido quam hostis premit vsque furore,
Et quatit insanis mœnia dura globis.
Præripit annonam, crudelia fata minatur,
Ni velit obsessus cedere miles hero.
Commoditas tantæ sed se obtulit illa gerendæ:
Nempe rei è gremio, de proprioque sinu.
Sit ius semper idem cum ciuibus, atque sub vrbe
Qui loca legerunt sedibus apta suis:
Sit vitæ licet, atque fori communio sancta,
Vicini incautis hi nocuêre tamen.

Quare

Quare securos qui princeps reddere ciues
Vult, prohibet multas esse sub vrbe domos.

Dicit in æternos aspera verba Deos.

STVLTE quid optas,
Nonne venena
Conspicis atra?
Non tua forma,
Sed mage scortis
Quæritur aurum.
Te hæc macerabunt
Sanguine poto.
Sic quoque hirudo
Non cute fixa
Decidit antè,
Quàm crepet vltrò.
Tu caue posthac
Noxia, possis
Degere longo vt
Tempore vitam.

Patiens-

Patientia læsa fit furor.

Ad D. Philippum Baronem &c. seniorem à Vinneberg.

ANGVIS extensus, baculoq́; pœnam
Durius soluens trepidat, semelq́;
Ictus aduerso subitam notabit
Funere mortem.
Sæpius si se videat petitum
Verbere, haud fert, colligit in sinus q́;

Debita

Debitos se, mutuò comminatur
Atque venenum.
Læditur quando patiens, bonusq́;
Leniter fert, nec queritur dolendo:
Fortè si transis moderationem,
Fit furor inde.

Minus

Minus malum eligendum.

CONQVESTVS *nimium ciuis erat publica, quòd domus*
Scortorum temere prouocet ad quemque libidinem;
Vrendamq; monet, si sapiant, ne foueant scelus.
At quidam senio, consiliis, vsibus & valens
Respondet querulo: recta quidem, sed quoque noxia
Poscis, nam memini sorte prius nos face subdita
Conatos cupidè has ædiculas tollere funditus:

Sed scintilla leuis lata domos attigit omnium,
Infecitq; suo hic vitio quælibet integra.
Est ergo melius, tutius & talia condere
Certo, vnoq; loco, quàm cupere exurier omnia.

Pro-

Prouidentia omnia reguntur.

ANTRVM Ithacæ munit laudatæ pignus oliuæ,
 Gaza vbi Phæacum condita tanta fuit.
Consilium simul ad radicem cogitur illud,
 Quo cædes reliquis fit metuenda procis.
Extitit haud casu quo splendet frugifer orbis,
 Prouida vis cæli cuncta tuetur ope.
Cæsia nam Pallas tempus complectitur omne,
 Quod nisi spe pacis quid viguisse potest?

Coniugium laborum.

TEVTHONVM *laudabilis fuit sacri mos coniugij:*
Ad laborem non voluptatem petebant nuptias:
Ergo mittebant decens suis amatis symbolum,
Cum clitellis par boum, ferocem equum, scutum simul.
Vt marito sciret omnibus periculis fore,
Debere & sociam bonam esse vbique firmiter suo.
Peius est nil quàm pecuniæ modò caussa fidem
Coniugi, fœdæ aut libidinis dedisse, nec mage
Castitatis liberorum & insequentium fame.

Iocus

Iocus quæstuosus.

Ex vno duplices quæstus, & commoda plura
Venantur rebus qui studuére suis.
Non fraudi parcunt, nummus dum compleat arcam,
Arteq; de sociis vberiora ferunt.
Quorum turgentes quando exhausere crumenas,
Ludorum foliis sustinuere gulam.
Nam madidu reddunt infarctu anseris hepar
Grandius, & totum pancreas esse volunt.
Lautitiis decorant mensas, capitolia nudant
Custode, vt loculos tutiùs euacuent.

AEquitas Senatus.
Ad Guid. Pancirolam.

CAVSSA *grauis non vult recitari iudice coram*
Publica, vel dici si is leuis esse velit.
Talibus hinc olim prætendi vela solebant,
Ne leuiter fraudi, vi fieretq; locus.
Ne reus, aut actor sua fuco, & munere possint
Exornare, oculos fallere, & auriculas.
Quot sunt dorodochi falsum qui crimen amarunt,
Ac lites quæstu dissoluere suo?
Vnde tot existunt patroni, totq; clientes?
Iudicis hanc culpam qui malus esse puto.

Nimi-

Nimium rebus ne fide secundis.

Ad D. Iacobum Fuggerum Antonij filium.

A furiis boreæ, ventorum & flamine pinus
Excelsæ citiùs deiiciuntur humi:
Vertice quàm quæ sunt humili, ceduntq; libenter,
Vel quas non tangit vis inimica poli.
Res etiam in summo quando fortuna locauit,
Sunt in præcipiti, non stabiliq; gradu.
Ergò ne nimium rebus confide secundis:
Quæ secura putas, ventus inanis aget.
Rectè igitur studiis operam, populisq; remotis
Visendis, tantum te tribuisse putes.

Insignia valent.

MVLTA valent, doctiq; probãt, nec vulgus abhorret,
Accipiunt pondus sed tamen illa notis.
Nam nisi sint etiam titulo insignita superbo,
Fulgeat & digno nomine quidque, latet.
Sic lapides olim venales arte fuêre,
Et glyphices pretium non malè creuit ope.
Sic hodie magni fiunt doctoris honores,
Qui studiis laudem promeruêre suis.
Ne fugias nomen quamuis doctissimus æui:
Sit modò digna fides, non erit ambitio.

Vel

Vel leuia multitudine clarent.

Ioanni Oporino carißimo.

QVIS *neget inuentum Germanorum ingeniosum*
Cartula quo recipit tot monumenta typus?
Quo quicquid factum est vnquam, scripsitq; vetustas
Asseritur, cupidè posteritas ve legit.
Quot regum historiæ latuissent, dicta sophorum,
Teuthonicus rectè ni reparasset honos!
Ni leuis hæc, vsu sed cartula digna theatris,
Custosq; æternum nos meminisse velit!

Sunt etiam leuibus sua pondera, commoditates
Quas redimant nullæ sint licet orbis opes.
Ergo suas vires cuncti noctesq; diesq;
Vtilibus voueant, multa papyrus adest.
Hoc tu præclarè & solerter Oporine curas,
Quo nemo plures edit, habetq; typos.

Spes nunquam futurorum.

Domino Ioanni Tonner I.C.

QVID non spes lucri passim promittit auaro?
Quid non attentant quod pretiúmve negant?
Viscera perfodiunt terræ, & phlegethontea rura
Scrutantur, nihil est tutum ab auaritia.
Perreptant montes cum rupibus, vnde metalli
Spes leuis ostensa est, ferrea virga notat.
Hanc manibus prensam velli, vt magnete, trahi ne
Aiunt; hoc diues prosilit indicio.

Sed

Sed leuiter numis exhaustis sæpè redire
Mæstus, & in laqueo spem cumulare solet:
Nos alia docuit Tonner requiescere fessos
E studiis tandem Pallas amica via.

Di-

Digamia horrenda.

QVOD monstrum dicas deformius atque duarum,
S æpè trium sociûm velle fouere thorum!
Non vel principibus loco eo res, sufficit vna,
N ec toties ducunt frangere turpe fidem.
Q uis binas rectè naues moderetur, & ausit,
Ni vas bulborum sæpè comesse queat.
V na qui insequitur lepores indagine binos;
Eius sunt vacuæ fructibus vsque domus.
Q uid magis auersum est à relligione seuera,
Mancipio quàm se dedere luxuriæ?

Non sine numine diuûm.

Ad D. VVolfgangum Hallerum Imperij Secretarium.

LVMINA nostra,
Ni medius sit
Lucidus aër,
Protinus errant.
Sic quoque mentes
Iudicio acri
Vera videre
Non poterunt, ni
Cælitus afflet
Spiritus auram.
Ardua nemo
His sine pennis
Aggrediatur,
Ne liquefactis
Decidat alis.
Sed dubij qui
Ac tepidi sunt,
Hos fugiamus
Vt crocodilos:
Ac tueamur
γείτονι nostros,
τοῦ ποταμοῦτε.

RANARVM *strepitus nimis molesti*
Qui turbant tacitos bene & quietos,
Cessant haud minùs, ac polo tonitru
Si ira deciderit Iouis tonantis
Pro ripa posita statim lucerna.
Sic fit tempore disputationum:
Veritate etenim prope aduolante,
Admissaq; silent molestiores,

Igna-

Ignauumq; pecus, leues sophistæ;
Corde qui secus ac loquuntur vsque
Sentiunt varij, fouentq; nugas:
Non vt persicus offerens ideam
Iunctæ mentis & intimæ loquelæ.
Diuisis vtinam Dei negociis
Nostro pectore lux beata lites
Iam tandem dirimat, locetq; ouili
Vno, mox precibus Deo & reducat.

MA-

MAGNIFICO IOANNI GROLIERO QVAESTORI REGIO ET CONSILIARIO LVTETIAE SAMBVCVS.

SCIO quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquiis, & omnis antiquitatis delectationibus eſſe toties, licet aliis quoq; occupatiſſimum, more patris volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixæ, atque honorificæ nomine tibi omnia debeo, ſed in primis ſi quæ de meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus ac ſimul eſt animo poſita, nulla vt illi commendatione quicquam addi queat in tuo me futurum ſemper ære hiſce aliquot numis æreis teſtari volui: nam ſi plures, quos alij etiam pro inſignibus produnt, & nonnulla argentea ponere vellem, iuſtus libellus vix ſufficeret. Per hoc quippe triennium multis modis bibliothecam auxi, ornauique meam, ac antiqui operis numiſmata, quæ tu adeò extollebas, maximè raris cumulaui: vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ, & per Italiam Principibus fuerint: præſertim Otho hic æreus, cum circo Hadriani, & Peſcennio, vnicus, quod ſciam, in Europa, doque operam; licet paucos, ſeu potius nullos in patria huiuſce ſtudij eſſe in deſiderio admodum videam: ne meæ conditionis, & patrimonij ſatis anguſti quidem ac tot peregrinationibus, impoſtura etiam quorũdam mercatorum diminuti, mediocris, & honeſti tamen homines voluntate, atq; conatibus, hoc in genere profeſſionis, omniſq; adeò antiquitatis, longius ſuperent. Vale, decus nobilium, cuius ex ore nihil quàm quod ex pectore, vnquã manat, Henricoque Memmio noſtro, ſi graue non erit, ſalutem. Vienna tertio Iduum Martij. 1565.

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·IIII·P·P.

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

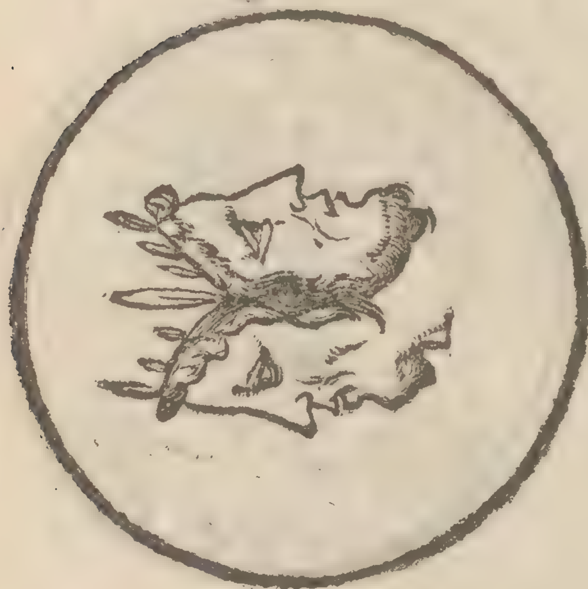

IMPERATORV III
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P

M COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT

PM TR P XI IMP VIII COS V PP
S C

ROMA
VIRI

IMP. . RVA CAES AVG P M TR P COS II P P.

CONGIAR
S C
P R.

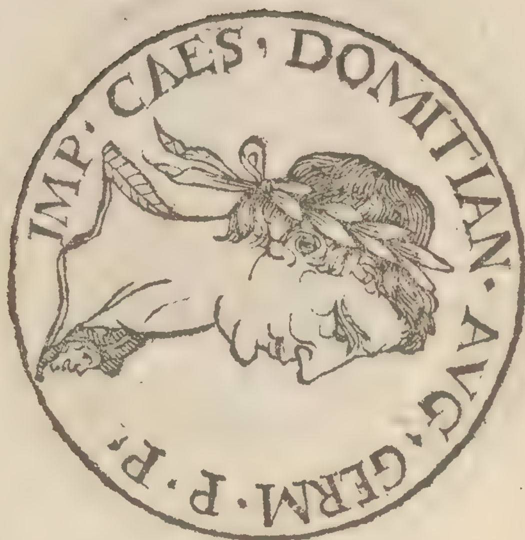

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA
PVBLICA

GENT. BARB
KADPS
TRIVMEATOR

DN·HONORI
VSP·F·AVG.

IMP. CAES. DOMITIAN. AVG. GERM. P. P.

COR
GERM. IMP.

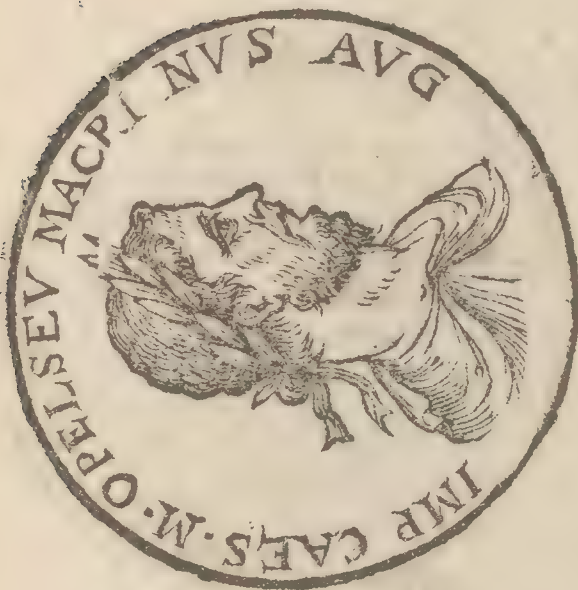

S P Q R OPTIMO PRINCIPI
C S

IMP CAES NERVA TRAIAN AVG GERM P M

M·COMMODVS ANT·P·FELIX·AVG·BRIT

P M TR P XI IMP VII COS V P D
S C

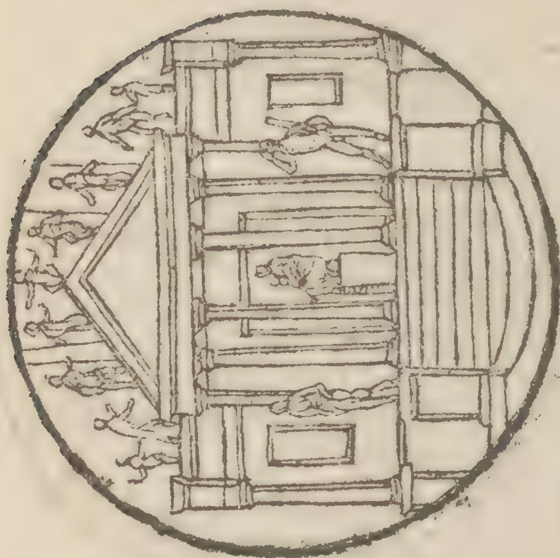

LIBERALITAS AVGVST T.
S C

IMP CAES·M·OPELSEV MACRI NVS AVG

IMP CAES NERVAE TRAIANO AVG GER DAC P M TR P COS V P P

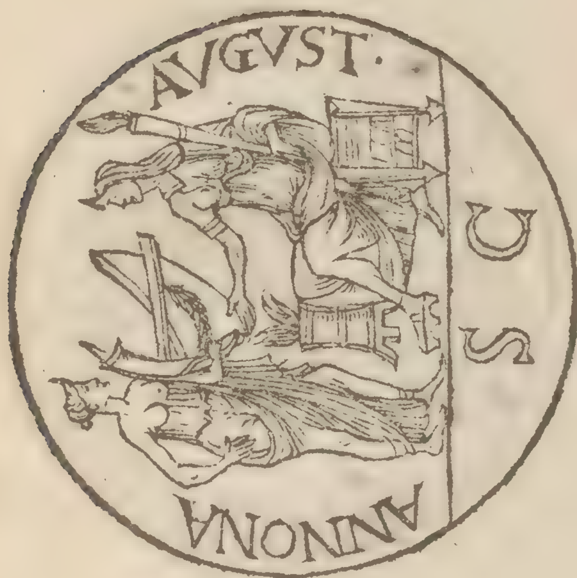

ANNONA AVGVSTA CERES
S C

TI·CAESAR DIVI AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S·C

M· AVP·
ANT
INOS AVG

ETITATIANO
TIAN·

AVGVST.
S C
ANNONA

IMP. CAES. DOMIT. AVG. GERM. COS. XI. CENS. PERP. P. P.

AY·KAI·M·AYPH
KOMMOΔO

EKTΩP
ΙΛΙΕΩΝ

IMP VI· COS III·
VIRTVS·AVG

M ANTONINVS AVG TR P XXVI

SACRA ROMAN RESTITVTA

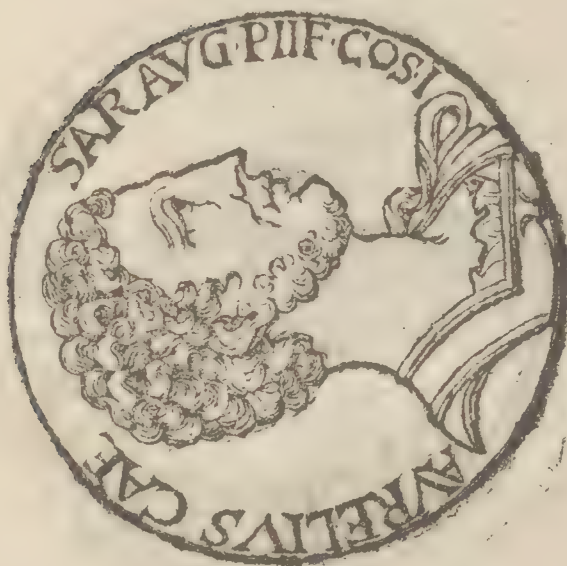

ANTONINOCCEB
M·AYPHAIOC

NERO CLAVD CAESAR AVG GER·P·M·TR·P·IMP PP

ANNONA AVGVSTI CERES
S C

AVRELIVS CAESAR AVG·PII F·COS·I

AYT·K·T·ΠΕCK·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥCΤΟC CΕΒ·

ΚΑΙCΑΡΕΙΑC ΓΕΡΜΑΝΙΚΗC

P. TR. P. COS III

ANTONINVS AVGVSTVS PIVS F

CONG II
COS II

FEL·LIC·AVG·TR·P·III
COS·II
S C

IMP·CAES·L·AVREL·VERVS AVG·

IMP·CAES·M·AVR·ANTONINVS PIVS AVG.

SACERD·DEI SOLIS ELAGAB

VOTA SOLV·PRO SAL·P· R
COS·VI·P·P·

L·AEL·AVREL·CO
MM·AVG·P·FEL·

HADRIANVS
AVG·COS·IIII·P·P·

EXERC·DACICVS
S C

VEHICVLATIONE ITALIAE REMISSA

IMP. NERVA CAES AVG · P M TR P COS III P P

IMP.CAES NERVAE TRAIANO AVG GER DAC P M TR P COS V P P

S P O R V M T R A I A N I . C .

QVATVOR ANNI TEMPORA,
IN NVMMO REGIO MAXIMI
PRECII IN FONTENOBILI.

OTHO. CAESAR

SECV
S.P.R

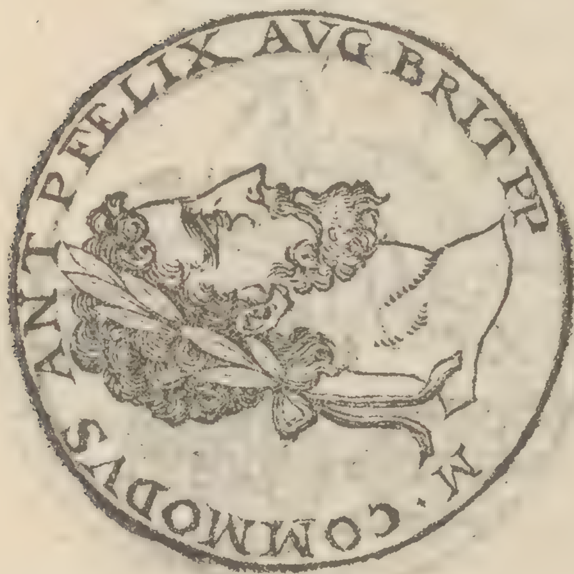

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP.CAESAR.TRAIANVS HADRIANVS AVG.P.M.TR.P.COS.II.

DIVAE MARINIANAE.

CONSECRATIO
S C

HERC COMMODIANO P M TR P XVI COS
S C

M·COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT PP

DIVO TRAIA
NO AVGVSTO

CPATONIKΩN·ΛΑΟC
NEOKOPΩ

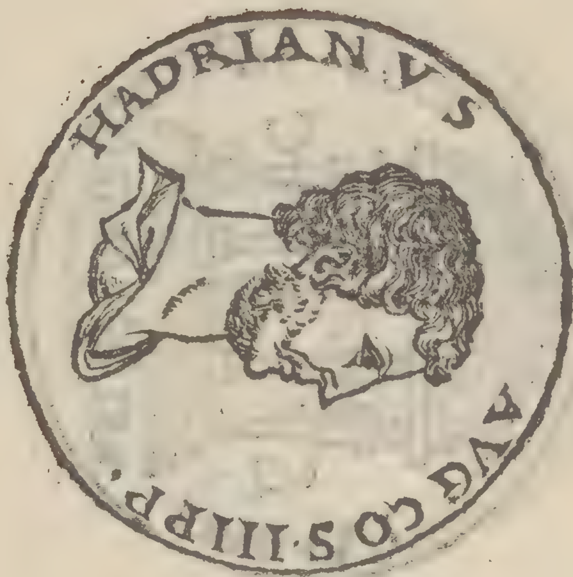

INOGOC
....CEVHPOCAN

IMP·CAES DOMIT·AVG GERM COS·X CENS POT P·P·

COS III
RELIG AVG
IMP VI
S C

M ANTONINVS AVG TR P X XVII

HADRIANVS
AVG COS·IIIPP.

HADRIANVS
AVG COS·IIIPP.

RELIQVA·VETERA·HS NOVIES MILL·ABOLITA
S C

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·III

M·COMMO DVS ANT P FELIX AVG BRIT.

IOVI IVVENI P M TR P XIIII IMP VIII COS V PP.

OPTIMO PRINCIPI
S·P·Q·R·
S C

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P·

IMPCAESP SEPT GETAPIVSAVG

PONTIFTRPII.COSII.
S C

EPIGRAMMATA ALIQVOT SAMBVCI ARGVMENTO PRIORIBVS NON DISSIMILIA.

REPREHENSIO.

ADMONITVS verbis iuuenis, si spernat habenas,
Verberibus vitium corriget ille minus,
Vtque ferox patitur calcaria sæpè molestus
Subdita equus, certum non subiturus iter:
Sic puer emendet si non peccata loquelis,
Spes poterit frugis nulla subesse bonæ.
Qui fugiunt morbos, facilis medicina paratur,
Dumq; subest fructus, flos, foliumq; notant.

VARIA ESSE DONA.

OMNIBVS haud eadem vario qui præsidet orbi,
Cuncta nec æquali fert, adimitq; modo.
Illum diuitiis Crœsi, minus arte sororum
Ornat, at hic aliud fortè decenter habet.
Hic sequitur Musas, alium commendat amoris
Forma, valet miles viribus ipse suis.
Parce tamen formæ, deformis; diues egeno;
Strennuus imbelli; doctus ametq; rudem.
Quisque suas dotes teneat, nec præferat vlli,
Quod Deus occulta donat habere vice.
Et nihil æternos cùm sit quod duret in annos,
Obiice qui melior deteriora minus.
Omnia prætereunt, Musarum gloria solum
Viuet in extremum concelebrata decus.

Haud

Haud ita pyramidum constabit fama, peribunt
Mausolæa prius clara sepulchra situ.
Nil stabile in terris, quod corruet ecce mouetur,
Quæ sunt principio ducta, vigore cadunt.
Pallados extabunt, magnorum & scripta virorum,
Interitus nulla his semita structa fuit.
Sed magis alma fides, & amor prodesse valebunt,
Gorgoneo semper quæ potiora lacu.

HOSTIS.

TVTIOR *est hostis, quicunque minatur apertè,*
Præmonito lædit quippè furore minus.
Hunc poteris contra gladio cauisse saluti,
Promptius atque ictus impediisse leues.
Obscurè sed qui latitat, non cominus iræ,
Extulerit tecto signa timenda loco.
Insidiis auidè meditatur perdere vitam,
Nec ratio iuris, nec mouet vlla fides.
Hos metuat semper vita qui dignus amica,
Rarius exposcat qui sapit insidias.

FAVOR.

MAGNA *quidem merces, decus est, & gloria rectè*
Principibus studiis posse placere bonis:
Sed tamen est maius regi parêre supremo,
Præmia dat nullo qui eripienda modo.
Hunc sequitor lætus, vitam si reddere olympo,
Atque subire nouus tecta beata voles.
Nempe illic certos grati carpemus honores:
Hic fauor externis anteferendus erit.
Hoc floret iusto nam tramite gloria, nunquam

In licet aduersis quæ peritura venit.

REVERENTIA SENVM.

ANTE *senes iuuenem cultus, reuerentiaq́; ornant,*
Vtq́; verecundus sit pietate, decet.
Est cani capitis fructus reuerenter amari,
Contemptuq́; putat tristius esse nihil.
Vtq́; Noto, & pluuiis lædentibus apta viator
Cùm madet, exceptus, tecta subire cupit:
Sic honor est senibus requies, solamen habere
Id poscunt, mortem lenius atque ferunt.

DIVITIAE AD FR.

DIVITIIS *addunt Musæ decus, has ego vellem*
Qui sapit optatas post cumularet opes:
Vsus enim rectus si non accedat, obesse
Possunt, exiguus postq́; sequetur bonos.
Hæc, Francisce, tuæ placuit sententia menti,
Hac ratus ipse opibus condicione frui.
Vnà ego, si verum fatear, vixisse sine auro
Cum musis, contrà quàm caruisse velim.

AVXILIVM.

GRATIA *sollicito si quando est iuncta labori*
Impediet nullo tempore pestis opus.
Ira Dei contra cùm creuit deficit imber,
Et sata languescunt, & labor omnis iners.

DE DISCORDIA.

NASCITVR *in rebus facilis discordia, bullæ*
Tam cito vix innant, pax tamen ipsa breuis.
Nil videas nostro quàm lites tempore duras,
Exitium patriæ quæ cumulare solent.

O, vtinam Regni proceres depellere fœdum
Turcæ conentur fortiter inde iugum.
Finibus & cultis sæuum prohibere tyrannum,
Paceq; sperata post meliore frui.

CALAMITAS.

NVNQVAM venire sola vult calamitas,
Sed plura secum, dum molestior, trahit,
Occasionem pessimam silentio
Expectans, vt malu grauans acerbius
Omnino fessum comprimat famelica.
Sic debitorem creditor timet leuem
Vnus, nec audet aduocare iudicem,
Turba sed incipit simul cùm cætera,
Minatur efferus, premitque iniquius.
Deus malorum quin scelesta corripit
Sic facta, confertim obruit doloribus.

FIDES.

SOLA triumphanti, constansq; adhibenda magistro,
Eripiat nullus quam tibi latro, fides.
Solus adoretur, qui crimina nostra redemptor
Sustulit, optatos restituitq; lares.
Tutus ab insidiis Cocyti nullus, & igni,
Anteferens proprio numina ficta Deo.

REQVIES.

EST etiam curis requies adhibenda molestis:
Si nimium intendas, chorda redibit iners.
Non durant vires; adamas quoque frangitur arte:
Quæq; suo laxas tempore, firma manent.
Mausolæa ruunt, lapidumq; cauatio guttis

Fit

Fit facilis, longam cùm subiere moram.

LIBRI.

COPIA *librorum non est spectanda magistri,*
Sed potius quantum creuerit arte puer.
Prodest selectos, paucosque videre libellos,
Punctaque de quouis ferre petita iuuat.
Proficies rectè modicis ita, crede, diebus:
Certa sit hæc studiis semita parta tuis.
Et nocet auctorum, & nocuit variatio crebra.
Ingenium turbat, iudicioque vacat.

EMPTIO LIBRORVM.

IVDICIO *libros coëmas, nec mercibus illos*
Segnius obserues, namque venena tegunt.
Fercula si reiicit stomachus, non grata palato:
Quis laudet fugiens Pæonis arte malum?
Deligere innocuos ergo res ardua libros:
Dum relegis, ne cum melle venena bibas.

VESTITVS.

VESTE *puer nitida, non spurca incedat amictus,*
Dedecet ætatem fœda lacerna rudem.
Quippe solent habitus mentem quoque prodere cultam,
Arguit ignauos squallida labe toga.
Vt vestem iuuenis decorat, decoratur ab illa:
Compta refert grates, ingeniumque probat.
Sed minor annosis patribus sit cura nitoris,
Canicies senium, multaque ruga decet.

DISCIPLINA.

QVI *rudis es, doctis cupias parêre Magistris:*
Turpiter impingit, qui monitore caret.

Sic nisi flexiuagas moderetur vinitor vuas,
Non subeunt vlmos quas posuere duces.
Præceps ingenio ruit omine stulta iuuentus,
Nec satis accepto vulnere sæpe cauet.
Cuncta potest oculus sed prouidisse regentis,
Tutius exemplis hincq; dedisse metum.

STVDIVM.

DVM potes ingenio florens concedit & ætas,
Excole quod cunctis commoda longa ferat.
Pellantur nugæ vileis, & inutile rerum
Sit procul hinc studium: gloria vana subest.
In tenui labor est, quibus ocia praua supersunt:
Seq; putant vitam præter habere nihil.
Tempora sic fugiunt, minimis vt vita gerendis
Deficiat: fruitor, dum sinit ergo bonis.

OBSTRICTIO.

DEBVISSE nihil, ferunt honestum,
Libertas etenim solet placere,
Obstringiq; putant calamitosum.
At si vera loquor, fideliores
Sunt multi, quibus es benigniori
Deuinctus studio, fideliusq;
Tecum semper agunt; parem expetentes,
Quam debes, operam: volunt subire
Mutuo officio pares labores.
At commercia sunt quibus negata,
Coguntur dubij periculoso
Interdum minima aggredi timore.
Debere ergo potes, fruiq; amicis:

Et quò plus facies, velis refectum.

ADMONITIO.

QVI monet vt facias, pro munere gratus habeto,
Vtere, neu frustra sint bene dicta caue.
Indicium præfert quicunque hortatur amoris:
Noxia si credas non voluisse sat est.
Sic vbi quid melius prudenti fortè recurret,
Vtilius rebus consulet ille tuis.

DIVITES.

NON sunt qui cumulant opes, beati.
Virtutem potius labore partam
Duco diuitias beatiores.
Si constans fuerit beatitudo,
Numquam deiiciet suos alumnos,
Seruabit proprio & sinu receptos.
At qui aurum nocuit bonis subinde,
Accersens odium metus nefandos.
Fures insidias struunt rapaces,
Arte si nequeunt, dolis minantur.
Sed virtus retinet bonis salutem.
Vis nulla imperat huic, manet vigilque;
Florentesq; fouet gradus quieta.
I posthac inhians amanter auro,
Te iactes aliis beatiorem.

PIETAS.

SI quis es æterno victurus tempore fama,
Imprimis colito cæli qui condidit astra,
Stellantesque faces, atque ampli mœnia mundi.
Pars tandem meritò patriæ tribuetur honorum.

Siq; opus, & vita pro libertate careto.
Interea dulces qui te genuere parentes,
Ex animo venerare, precesq; adiungito gratas.
Hæc cupit omnipotens nutu qui dirigit orbem,
Et natura piè suadet, pœnasq; recenset.

PVERITIA.

DONEC *erit studiis ætas, tempusq; iuuentæ*
Aptum, Thespiades semper amato Deas.
Hæ pariunt nomen, vitamque extendere nostram,
Non sine muneribus, tempus in omne sinunt.

IDEM.

DVM *fauet hæc ætas; doctas coluisse per artes*
Ingenium prodest, nomenq; tulisse per æuum.
Sperne voluptates, siquidem caligine mentem
Turpiter occæcant: virtutem delige semper.
Sic datur insignis lauri de fronde corona.

MODVS.

OMNIBVS *est cautè iungenda modestia rebus,*
Laudatur media sæpè stetisse loco.
Ardua qui tentat sine pennis, decidit: alas
Quòd non aptatas queis veheretur, habet.
Quis non Dædaleos currus temerariaq; ausa
Rideat exemplo suscipiatq; minus?
Ergo quicquid agis, tuta ratione probato,
Exemplique memor, fac, tueare modum.

SVSPICIO.

QVI *bonus, errores non solùm vitat apertos,*
Sed potius quauis suspicione vacat.
In mala suspicio tentat, vocat illa merantem,

De se

De se cunque videt dicier vsque facit.

DE EADEM.

NOXIA suspicio mendax, cùm labe carentem
Fraude grauans maculis insidiosa notat.
AEmula non veri semper, nimis vsque placere,
Inuidiam arripiens quamlibet, illa solet.
Maluerim vulgo notum scelus esse, supremam
Conscius & meriti sustinuisse crucem:
Pendulus æterna quàm suspicione taceri;
Nulla potest nomen restituisse mora.
Quippe sequens hominis dubio vestigia signo,
Non etiam iustis est habitura fidem.
At quæ sunt etiam Phœbo manifesta, negantur:
Et solet ad fratrum testis adesse focos.
Creditur obscuris si sint optata: libenter
Addimus & falso quod magis auget, onus.
Parcius ergo alios curato vt opinio lædat:
Fœdius hoc, vitam, est, quàm minuisse breuem.

POENA.

SI quoties peccant homines, quoque pœna paretur,
Momento tutus quis superesse velit?
Gratia sed maior, quàm cuncto tempore lapsus:
Ira Dei haud nobis æqua dolenda venit.
Irarum nec vult rapidas effundere habenas,
Quòd caderet minimo fulmine tactus homo.
Nunc facilis pœnas differt, cui paret Olympus,
Ac veniam precibus contribuisse cupit.
Quod si non adeò doleas peccasse, reseruas
Te Stygiis ira pòst grauiore malis.

CONTEMPTVS.

SI tibi præstantes calido sunt pectore vires,
Ne spernas humilem, continuoq; premas.
A paruis magnos video superarier usque,
Exiguo & latitat corpore robur enim.
Temptus Dauides Goliad sic sternit ouantem,
Corporis & molem fallere sæpè docet.
Exhorret Gallum Leo sic, stimulumq; Camelus,
Et puer inuictos sub iuga cogit Amor.

SOMNVS.

MVSA vetat puerum suaueis producere somnos,
Ac studio lucis tempora prima capit.
Sufficiat tantum noctu repetisse quietis,
Quantum opera, & studiis euigilare soles.
Nam veluti pluuiis nimium si perfluat hortus,
Terra negat fructus imbribus acta suos:
Sic magis irriguum somno caput atque decebat,
Pieridum ingenio semina iacta fluunt.

FORTVNA.

EST aliquid fortuna, suo quæ numine multa,
Arbitrioq; minax, sæpè onerosa, mouet.
Namque eadem casu simili non omnibus obsunt:
Profuit huic, alii quod nocuisse potest.
Hoc etiam quidam memorant contingere fato,
Ordine quod rerum visceribusq; latet.
Propterea nusquam nostris constantia rebus,
Cùm Deus ob culpam nostra relinquit humi.
Non pelagus tot habet pisces, tot littus arenas,
Quot Deus indignans obiicit illa modis.

Sed

Sed fidunt Domino qui summo, casibus atque
Fortunæ ambiguis lusibus apta negant.

STVDIA.

TARDA *venit Musis nunquam, sit quælibet ætas,*
Tempora sunt studiis nulla negata tuis.
Ingenium quamuis habile & natura negarit,
Corrigitur damnum triste labore tamen.
Ne querulis ergo tardum te confice verbis:
Aggredere audacter, qualiacunque dabis.
Est melius fecisse aliquid, quàm viuere segnem.
Pallas ad ingenium quodlibet apta venit.

PAX.

PAX *melior bello, validè stant omnia pace,*
Illa premunt vrbes, depopulantur agros.
Hac florent agri, ciues, subeuntq; nepotes:
Relligio colitur, quicquid & orbe viget.
Hanc tulit excelsa nobis è sede parentis
Christus, & ex animis imperat vsque sequi.
Pax melior bello, pacem te pescimus omnes.
Hæc iuuat imbelles. Martia turba vale.

VITA.

HAVSIMVS *è cælo mentem, superasq; reuerti*
Ad sedes Christo nitimur inde duce.
Os homini erectum, vultusq; ad sidera vergunt,
Vnde tulit vitæ semina quisque sue.
Iungimus has sed enim, dum corpora mole supersunt,
Extet vt auctoris mentio grata, domos.
Hic simul vnanimes passi grauiora salutis
Sternimus æternum splendidioris iter.

SPES.

OCCIDVIS hominum rebus spes sola relicta est,
Quæ iubet, exspectes vt meliora malis.
Continet adstrictas blanda exspectatio mentes,
Atque nouam subiens præmeditatur opem.
Hæc nisi sit vasti summus regnator olympi,
Nullo constabit nuntia fida loco.
Ille potest lapsis certam promittere semper,
Extremo casu ferreq; amanter opem.

DE MEDICO, ET COCO IOCVS.

IVRE coci maior laus est, quàm Pæonis: ille
Grata tulit stomacho, non sapida iste tuo.
Odit enim sanos medicus, qui congerit aurum,
Atque bonos longè malit abesse cocos.
Gratus odor lucri, dum quæuis pharmaca fingunt,
Firmaq; venali corpora lege regunt.
Forsitan at quæris cur ditior hostis amico?
Iste gulam, nummos respicit ille tuos.
Altera sed melior, quod vendit lauta minoris,
Aere dat hic contrà gramina nota graui.
Pharmaca quin medicus commutat sæpe culinis,
Cùm peram exhaustam, sanguine corpus habes.
Huius opem sanus fugiat, nec gustet amara,
Dum licet eximij fercula ferre coci.

DE IVRISCONSVLTIS IOCVS
AD AMICVM.

LEGIBVS addicti præcedere iuris honores
Pæoniis magno murmure sæpè volunt.
Estq; vetus, nondum dissensio lite peracta:

Diuitiis agitur, non ratione pari.
Si tamen exspectant, litis, me iudice finem,
Ipse feram medicos legibus antè meos.
Cumq; habeam multas caussas & plurima signa,
Quatuor ex illis enumerabo tamen.
Hi perimunt ægros, qui viuere fortè nequirent:
Vos laqueo fortes prenditis, atque manu.
Vi miseris vitam rapitis, nos pharmaca semper,
Qui cupiunt vltro, munera chara damus.
Spem medicus præbet succis, vos fune parato;
Hic meminit vitæ semper, at ille necis.
Quos medici occidunt, pompis & funere lauto
Consequimur; vestrum lictor, & arma reum.
Nec iuuat ægrotos minimum, retinere parentum
Quòd poterunt famam: dedecus ille timet.
Vna sed est vobis ratio, quòd gustus, & index
Pura manent, illis stercora fœda grauant.
Addere vel si quis cupiat, visuntur vt ægri,
Limina patroni sic terit vsque cliens.

MENSA.

ESCAS quid faciat salubriores,
Vt vitam teneant, nihilq; menti
Obsint, æthereas opiniones
Nec turbent, moderatius petitæ:
Est cari memores fuisse Christi.
Nostris sic epulis, precemur, adsit.
Nam tutò reficit molestiores,
Subducit quoque cogitationes.
Quare nos animis, simulq; membris

Grat.

Grati, pabula temperatiora
Sumamus reuerenter, ac pudenter.

ALITER.

ESVRIENS tantùm comedas sitiensq; rigabis,
Ne stomachum læsò fortè calore graues.
Composito mensam decores sermone rogatus,
Exornes paucis seria verba iocis.
Admittit iuuenile decus probitate loquelam,
Nec tacitus læua suspicione caret.
Ne tamen excedant annos, metamq; pudoris:
Intra contineat se puer, osq; modum.

AMICITIA.

IVNGE tibi socios pulchræ virtutis amore,
Nam Venere & Baccho iuncta repentè cadunt.
Caussa ligat gratos hæc fœdere semper amicos,
Altera sed subitò dissoluenda venit.
Ostendunt animos etiam mentemq; reuelant,
Cum quibus assiduè viuis amore, fide.
Ac veluti visco si occurrat rete ferendo
Quis tibi, ne quæras condicionis opus:
Sic delectatur qui consuetudine praua,
Est similis socio moribus ille suo.

AVRORA.

QVOD tempus studiis seueriores
Certatim tribuunt, feruntq; amicum?
Est aurora parans viam diei,
Nondum cùm radiis sequens coruscis
Sol, pastos reuehit suos iugales.
Tum nulli impediunt graues calores,

Vexant

Vexant frigora nec molestiora.
Ergo qui sitiunt sacros liquores,
Infontesq; ruunt perenniores,
Auroram studiis colant amicam.

SIMVLATIO.

NIL *peius simulare quàm fidelem*
Se fratrem studiis, bonaq; mente.
Existit siquidem frequens querela
Ira ac insidiæ periculosæ.
Quanto maior erat fouens amicos,
Tantò post melius sibi cauebit.
Ergo qui pariter cupit salutem,
Is verè nitidißimos amore
Virtutis sibi iungat, & fideles.

VITA.

IN *vita nihil est diu fuisse,*
Curas namque vides laboriosas.
Cautus perpetuis studeto rebus,
Mittas quæ rapidá feruntur aura.
Constans nil, nisi credidisse summo,
Qui firmus residet parenti Olympo.
Ne spes fixa sit in leui columna,
Sed quæ sustineat domum, trabesq;.

PATRIA IVVANDA.

Si studes gratam patriæ tulisse,
Quam cupit tantis operam in periclis,
Ne diu, multoq; morêre segnes
Tempore vires.
Semper est laudabile profuisse

Patria

Patriæ fessamque leuare curis.
Nec minor virtus, bene quàm parenti
Reddere grates.
Ergo ne cultis fugias tyrannum
Propulisse agris, niueamque pacem
Ferre, quam vero tenuit professa
Pectore Christum,
Si viget suauis pietas, amorque,
Quem foues, casu moueare tanto,
Nam vides nunquam grauius nocere in-
commoda posse.

VIR BONVS.

VIR *bonus haud vnquam refugit commune periclum,*
Et vocat in partem publica damna suam.
Nec minus hanc vitam pro libertate fugacem
Intrepidè exposcit fundere, quisquis amat.
Vt simul attollit vires in milite caussa,
Hunc etiam grauius iustior ira mouet.
Nescio, sed diuinus amor quid læsus iniquè,
Amplius audacter sustinuisse iubet.
Mollibus hæc tristem verbis depellere caussam
Non patitur, quæuis sed violenta subit.
Curritur ardentes interdum sponte sub ignes,
Proque fide cupidus spiritus astra petit.

VERBORVM VARIA VIS,
AD BARTOL.

NON *eadem vis est sermonis ab ore profecti*
Et boni, & impuri, magne poëta, viri.
Nempè mouet grauitas, rebusque probata gerendis,

In quorum numero tu quoque clara fides.
Quin etiam morum consensus, & inscia rerum
Caussa, docet potius illa vel illa sequi.
Hoc ego sum expertus nuper, dum Barbus amata
Consuluit, sed idem te repetente placet.
Conciliant quædam sic conspirantia fata,
Et stat consensu fortius omne. Vale.

BIBLIOTHECA.

QVI solet alterius cupidè versare libellos,
Hinc mea sit longè Bibliotheca rogat.
Illius vt secum forsan ne expostulet, ipsa
Improprio lenius quòd statuisset hero.

EXHEREDATIO.

BIS septem causis non hæres gnatus habetur,
Si verbis lædat, verberibusque patrem.
Indicet aut crimen, vitam eripiatque veneno,
Cùm nocet, insani cura nec vlla manet.
Addiderit si se prauis, fœdetque cubile,
Haudque fidem ponat pro patre, nec redimat:
Si impediat testantem, imitetur & impia mimos,
Filia si meretrix, si probet hæreticos.

DE AMICITIA AD IOANNEM Auratum.

CLARAM de medio conantur tollere lucem
Vtile qui fugiunt fœdus amicitiæ.
Nil est quod vitæ magis huic conducat inerti,
Innumeros fructus, commoda mille vides.
Hac sine nil vnquam poterit Respublica, quamuis
Sit penitus summis vndique cincta iugis.

Concors insignes vt opes, eademq; voluntas
Manit, discordi sic quoque cuncta ruunt.
Hinc Agrigentinus vates constare putabat
Legibus his, quicquid clauderet orbe Deus.
Consilium quare non improbo, care poëta,
Quòd socii desies fata, vicemq; tui.
Quippe ita declaras, tua quæ constantia fratres
Ereptos maneat, qua doleásve fide.
Carmina consumet nunquam tua liuor, edaxq;
Tempus, & inceptum crescet honore decus.

FINIS.

Emblemes

Editeurs Olerentii Blaeu Wh 0le

91954

6

Voir Vente Hoult. (Vander
538 1671)

Figures de
... van Londerzeel

...bruns.
...Pierre
...Heys.
... de Jumilhac
...
...phale a
...
... Ch. Olauda

